

DRAUGAS

PERIODICALS
April 23, 1999
Vol. LXXXVII

90th ANNIVERSARY

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
PENKTADIENIS – FRIDAY, BALANDŽIO – APRIL 23, 1999

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 04/22/99

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

90-IEJI METAI

Nr. 79
Kaina 50 c.

„Valstybės laivelis“ buvo pernelyg įsisiūbavęs

Vilnius, balandžio 22 d. (Elta) — Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis tvirtina, kad trečiadienį parlamentas daugumos priimtas sprendimas paremti ministrą pirmininką Gediminą Vagnorių yra bandymas atšaldyti įkaitusią politinę atmosferą valstybėje.

„Nemanau, kad padėties negalima pataisyti, ir šiandien Seimas bandė taisyti, pakvietė ją taisyti. Noriu ir jus pakviesti, mieli žmonės, nesiskaldyti į tuos, kurie 'už prezidentą' ir 'prieš prezidentą', nes dar daugiau bus tiesiog susisielojusių, kas čia be reikalo darosi“, sakė Seimo pirmininkas trečiadienį vakare per Lietuvos valstybinę televiziją rodytoje trumpoje kalboje.

V. Landsbergis paragino visas valstybės institucijas „nepasiduoti pykčiui“. „Neturime atsakyti kalbėti tarpusavyje ir kuo ramiau svarstyti tikrųjų problemų sprendimo būdus“, pabrėžė jis.

Kartu parlamento vadovas pakvietė premjerą atsisakyti „akis už akį“ stiliaus bendravimo su prezidento institucija. „Kas bebūtų pradėję kaitinti atmosferą, prezidentas vis dėl-

to ir vieta aukštesnis, ir amžiumi vyresnis“, sakė V. Landsbergis.

„Seimas šiandien apramino įsiūbuotą valstybės laivelį. Seimas pakvietė irkluojuos darniau irkluoti, o svarbiausia — irkluoti viena kryptimi. Todėl pakvieskite visus, kurie turi įtakos žmonių samonei, kad padėtų Seimui raminti pernelyg įsisiūbavusį politikos laivelį. Ir palinkėjime vieni kitiems ramybės“, baigė savo kalbą Seimo pirmininkas.

V. Landsbergis per televiziją kalbėjo po trečiadienį vykusio parlamento neeilinio visuotinio posėdžio, kuriame slapto balsavimu buvo pareikštas pasitikėjimas vyriausybės vadovu. 77 Seimo narių buvo už pasitikėjimą, 46 — prieš, 5 susilaikė.

Nutarimas dėl G. Vagoriaus paramos buvo priimtas po to, kai pirmadienį vakare kalbėdamas per svarbiausias valstybės televizijas prezidentas Valdas Adamkus pareiškė nepasitikėjimą premjeru ir paragino Seimo daugumą pagalvoti apie naują ministrų kabineto vadovo parinkimą.

Saugumas turėtų rimčiau susirūpinti antisemitizmu

Klaipėda, balandžio 22 d. (BNS) — Klaipėdos meras Eugenijus Gentvilas fašistuojančio jaunimo grupuotės antisemitinius išpuolius laiko visiškai neleistiniais ir tikisi aktyvių Valstybės saugumo departamento veiksmų.

Šią savaitę miesto centre iškelta vėliava su svastika ir vokiškais užrašais aprašinėta žydų bendruomenės pastato sieną E. Gentvilas sieja su diktatoriumi Josifu Stalino, Adolfo Hitlerio bei Vladimiro Lenino gimtadieniais, kurie minimi šiomis dienomis.

Mero nuomone, šiuos išpuolius įvykdė ne „pavieniai psichopatai“, o besitelkiančios grupuotės, ir Valstybės saugumo departamentas (VSD) turėtų rimtai išanalizuoti padėtį. E. Gentvilas nuomone VSD greičiausiai dar neįžvelgia problemos, nes apie šiuos du įvykius miesto valdžia nebuvo informuota.

Klaipėda kaip uostamiestis, pasak E. Gentvilos, visada buvo pakankamai kosmopolitiškas miestas, todėl būtina neleisti bet kokių nacionalistinių iššūkių.

Nepatenkinti kagėbistai galės kreiptis į teismą

Vilnius, balandžio 22 d. (Elta) — Buvę KGB pagrindiniai darbuotojai galės apskusti administraciniam teismui Lietuvos Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro bei Valstybės saugumo departamento išvadą dėl to, kad jiems negali būti taikomos išimtys eiti tam tikras pareigas. Tai galima padaryti per 30 dienų nuo išvados pateikimo darbaviui.

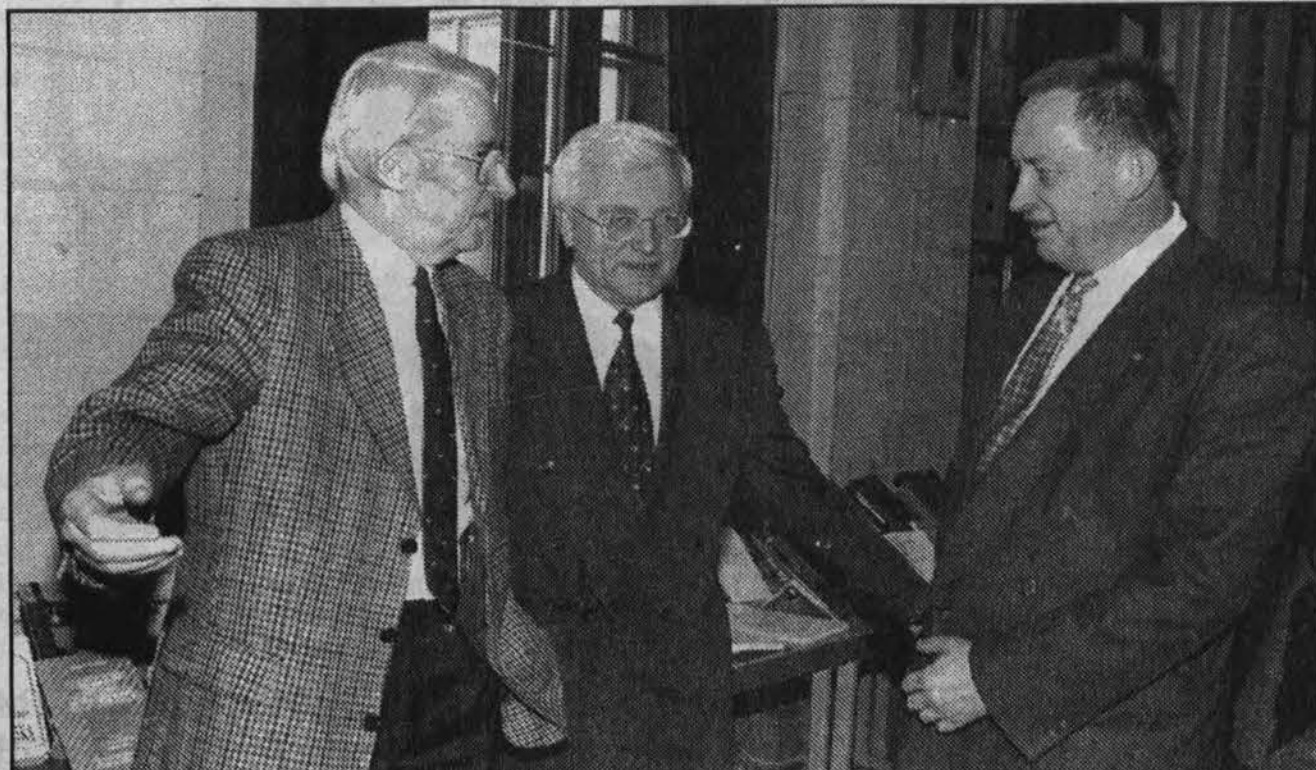
Apie tai skelbiama Seimo pataisytame SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos kadroinių darbuotojų dabartinės veiklos įgyvendinimo įstatyme, kuris buvo pakeistas pagal Konsti-

tucinio teismo išvadas.

Konstitucinis teismas pažymėjo, kad įstatyme įtvirtintas teisinis reguliavimas neužtikrina galimybes asmeniui kreiptis į teismą dėl jo atžvilgiu priimtų sprendimų.

Seimo priimta dokumente taip pat numatoma, jog tuo atveju, jeigu teismas pripažįsta, kad išvada yra nepagrįsta ir patenkina asmens skundą, tai šis asmuo turi būti sugrąžintas į darbą.

Seimas taip pat papildė šį įstatymą nuostata dėl advokatų, kurie buvo Valstybinio saugumo komiteto (VSK) darbuotojai. Apie savo praeitį jie turi pranešti raštu Lietuvos advokatų tarybai ir teisingu-



Vytauto Didžiojo universitetas (VDU) pradžioje atkūrimo dešimtmečiui skirtų renginių, vykstančių įvairiose Lietuvos aukštosios mokyklose, kultūros ir mokslo įstaigose, ciklą. Balandžio 20 dieną Lietuvos Mokslo akademijoje akademikai skaitiniai buvo skirti jubiliejui švenčiančiam VDU. Nuotr.: Lietuvos Mokslo akademijoje susitiko (iš kairės) akademijos prezidentas Benediktas Juodka, VDU rektorius, profesorius Vytautas Kaminskas bei švietimo ir mokslo ministras Kornelijus Platelis. (Elta)

Lietuvos ir Lenkijos prezidentai išvyko į Vašingtoną

Varšuva, balandžio 22 d. (BNS) — Palydėti gausaus žurnalistų būrio ketvirtadienį rytą Lenkijos prezidentas Aleksander Kwasniewski ir Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus iš Varšuvos išskrido į Vašingtoną dalyvauti NATO 50-mečio minėjime.

„Dar kartą noriu pakartoti tai, ką jau sakiau Vilniuje, jog Lenkija yra sudominta iš visų jėgų remti Lietuvos įstojimą į NATO“, trumpoje spaudos konferencijoje oro uoste pareiškė A. Kwasniewski. Pasak jo, „bendra kelionė turi tapti bendrų ryšingų veiksmų šiuo atžvilgiu pavyzdžiu, gal kol kas tik simboliu“. Tačiau, pabrėžė Kwasniewski, „noriu užtikrinti, jog kitas NATO plėtimosi žingsnis, Baltijos valstybių ir mūsų artimiausio kaimyno Lietuvos prisijungimas prie sąjungos bus vienas svarbiausių asmeniška mano ir Lenkijos delegacijos keliamų klausimų“.

A. Kwasniewski nuomone, „Vašingtone nebus švenčiama NATO 50-metis, o bus svarstoma situacija Kosove, Jugoslavijoje“. Jis taip pat išreiškė norą, kad „deklaruojama NATO 'atvirų durų' programa nebūtų vien žodžiai, o taptų konkrečiais veiksmais“.

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, padėkojęs už Lenkijos prezidento žodžius, pabrėžė, jog „tai įrodo Lenkijos rimtą pasiryžimą remti Lietuvą kelyje į NATO“.

Valdo Adamkaus nuomone, abiejų prezidentų bendra kermo ministru per 20 dienų nuo įstatymo įsigaliojimo dienos. Lietuvos advokatų taryba, gavusi iš advokato informaciją apie jo darbą VSK ir atitinkamą informaciją iš Lietuvos Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro bei Valstybės saugumo departamento, kad advokatui negali būti taikomos išimtys, per mėnesį nuo šios informacijos gavimo dienos priima sprendimą 10 metų išbraukti advokatą iš praktikuojančių advokatų sąrašo. Pasibaigus šiam laikui, jis turi teisę būti pripažintas advokatu.

Toks asmuo praras teisę ateityje būti advokatu, jeigu informacija apie veiklą VSK bus gauta ne iš jo paties, o kitu teisėtu būdu.

lionė ir susirūpinimas dėl Europos saugumo „yra geriausias įrodymas, jog Europai reikia ryžtingų sprendimų“. „Manau, kad NATO plėtimui reikalingi ne žodžiai, o ryžtingi veiksmai, o tai sustiprins viso aljanso ateitį“, sakė Lietuvos vadovas.

Lenkijos prezidentas pareiškė, kad „labai norėtu, jog Vašingtone būtų paskelbtas naujų naujų priėmimo sąrašas“, bet pažymėjo, jog „šiuo klausimu yra labai atsargus“. Jis taip pat sakė, kad kandidatai turi būti labai aktyvūs, ir išreiškė nuomonę, „kad Lietuva, ruošdamasi stoti į NATO, yra 'puikios formos'“.

Paklaustas, ar Lietuvos prezidento ir premjero konfliktas nepakenks Lietuvos tarptautiniam įvaizdiui, V. Adamkus sakė nemąs, kad „konfliktas turėtų ką nors bendra su tarptautiniais Lietuvos tikslais“. „Tačiau esu tikras, kad pasaulis tai priimtų kaip normalų demokratijos procesą“, sakė Lietuvos vadovas.

* Konservatorių frakcijos seniūno pavaduotojas Sigitas Kaktys mano, jog konservatoriams „nebėra kur trauktis“, jie turi perkrauti savo veiksmus ir kai keisti programines nuostatas. S. Kaktys sakė pastebėjęs, kad svarstant pasitikėjimo premjeru nutarimą, Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio bei paties premjero Gedimino Vagnoriaus kalbose buvo „gana didelė pažiūrų ir vertinimų metamorfozė“. Jis mano, kad valdanti koalicija privalo suprasti, jog visuomenė reikalauja pagarbaus požiūrio į prezidento instituciją ir kad „visuomenė gali palaikyti mus tik tokiu atveju, jei sugebėsime tarpusavyje kalbėtis“.

(BNS)

* Ketvirtadienį Makedonijos sostinėje Skopjeje išskrauti keturi iš Lietuvos atvykę sunkvežimiai, atgabenę humanitarinę siuntą pabėgėliams iš Jugoslavijos Kosovo provincijos. 25 tonos Lietuvoje pagaminto kondensuoto pieno su cukrumi ir troškintos jautienos konservų perduotos Jungtinių Tautų humanitarinės pagalbos organizacijai. Siunta surinkta už Lietuvos vyriausybės tam tikslui skirtus 500,000 litų.

Nuo politikos pavargęs premjeras „sirgs“ už „Žalgirį“

Vilnius, balandžio 22 d. (BNS) — Ministrų kabineto vadovas G. Vagnorius, pavargęs nuo politinių kovų, nusprendė pasiimti trumpų atostogų ir išvyksta į Miuncheną palaikyti „Žalgirio“ krepšinininkų, kurie Eurolygos vyrų krepšinio finale susikaus su praejusio sezono Eurolygos čempionais Bolonijos „Kinder“ (Italija) krepšinininkais.

Gediminas Vagnorius į Vokietiją vyksta kartu su žmona Nijole, jie iki sekmadienio atostogaus už savo pinigų, sakė premjero atstovas spaudai Albinas Pilipauskas.

Ministrai pirmininkui išskridus į Miuncheną, Lietuvoje trumpą laiką nebus nė vieno valstybės vadovo, nes prezidentas Valdas Adamkus yra išvykęs dalyvauti NATO viršūnių susitikime Vašingtone, o Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis iš parlamentų vadovų konferencijos Taline grįš tik vakare.

Atostogaujantį vyriausybės vadovą pavaduos teisingumo ministras Vytautas Pakalniškis, numatyta prezidento antradienį pasirašytame dekrete.

Dr. A. K. Grinai — Garbės senatoriaus vardas

Vilnius, balandžio 22 d. (Elta) — Vilniaus universiteto Senatas Garbės senatoriaus vardą suteikė žnymin bankininkui iš Čikagos dr. Antanui Kestučui Grinai.

Garbinius vardas suteiktas už ypatingus nuopelnus ugdat aukščiausios kvalifikacijos bankininkus ir finansininkus Vilniaus universiteto Ekonomikos fakulteto ir Tarptautinio verslo mokykloje.

Nuo 1992 metų A. K. Grina kasmet atvažiuoja į Lietuvą ir du mėnesius skaito bankininkystės ir užsienio investicijų paskaitas Vilniaus universitete. Jo paskaitas išklauso ir atitinkamus egzaminus išlaikė daugiau negu 1,000 studentų. Be to, buvo įvertinti dideli A. K. Grinos nuopelnai konsultuojant Lietuvos vyriausybę pinigų bei bankų pertvarkos klausimais ir dirbant Lietuvos bei Taupomajame bankuose.

Rusija grasina „užsukti“ naftos čiaupą

Vilnius, balandžio 22 d. (BNS) — Rusijos kuro ir energetikos ministerija dar šį mėnesį ketina priimti sprendimą nutraukti naftos tiekimą Lietuvai, remdamasis neįvardintais šaltiniais, pranešė dienraštis „Lietuvos rytas“.

Pasak dienraščio, tai būtų Rusijos atsakymas Lietuvai, priėmusiai politinį sprendimą JAV bendrovei „Williams International“ parduoti kontrolinį „Mažeikių naftos“ akcijų paketą (66 proc.). Tai užkerta kelią Rusijos kapitalui į Lietuvos naftos ūkį.

Dienraščio žiniomis, tokį sprendimą Rusijai patogu priimti dėl kelių priežasčių — Lietuva tiekėjams siūlo pats mažiausias naftos kainas, naftos trūksta pačioje Rusijoje, gerokai sumažėjęs jos eksportas. Be to, didesnis naftos srautas galima nukreipti per Ukrainos Odesos uostą.

Apie Rusijos nepasitenkinimą Lietuvos ir „Williams“ derybomis oficialiai šią savaitę pareiškė Rusijos ambasadorius Lietuvoje Konstantinas Mozelis. Anot jo, be Rusijos naftos Lietuvos naftos susivienijimas sėkmingai dirbti negalės.

„Mažeikių naftos“ generalinis direktorius Gediminas Klesius, kuris ketvirtadienį Maskvoje baigia derybas dėl naftos, „Lietuvos rytui“ pat-

virtino girdėjęs kalbą, kad naftos tiekimas Lietuvai gali būti nutrauktas. „Didžiausių Rusijos naftos koncernų vadovai, su kuriais teko susitikti, yra įsižeidę“, sakė jis.

G. Klesius apgailestavo, kad „vėl gali nutrūkti naftos eksportas, ir tai atneš milžiniškų nuostolių. Šių metų pradžioje stovėjusi 16 parų, „Mažeikių nafta“ patyrė 14.6 mln. litų nuostolių.

Remiantis paskutiniaisiais Reuters žinių agentūros pranešimais iš Maskvos, Rusijos kuro ir energetikos ministerija ketvirtadienį paneigė gandus, jog ji planuoja sumažinti naftos tiekimą Lietuvai.

„Ministerija tik patvirtina eksporto kvotas Rusijos naftos bendrovėms, kurios pačios pasirenka eksportuojamos naftos pirkėjus“, pareiškė kuro ir energetikos ministro atstovas spaudai Oleg Rumanecov.

Pagrindinio naftos tiekėjo, susivienijimo „LUKOil“ atstovas Dmitrij Dolgov teigė, kad bendrovė tokių ketinimų neturi, o planuodama naftos eksportą, atsižvelgia tik į bendrą padėtį naftos rinkoje. „Tai paprastas ir aiškus verslas. Jei naftos tiekimas Lietuvai yra pelningas, mes ją tiekiamo. Jei pelningiau tiekti naftą kitur, mes tiekiamo ją kitur“, tvirtino jis.

Lietuva prašo Izraelio teisinės pagalbos

Vilnius, balandžio 22 d. (BNS) — Lietuvos Generalinė prokuratūra paprašė Izraelio Teisingumo ministerijos teisi- nių duomenų prieš buvusį sovietų karininką Nachmaną Dušanskį, kurį įtaria lietuvių tautos genocidu.

Šią savaitę išsiųstame prašyme yra maždaug 40 klausimų, kurie parengti, remiantis Generalinės prokuratūros turima medžiaga apie Izraelį gyvenančio N. Dušanskio veiklą Lietuvoje per sovietų okupaciją.

Generalinė prokuratūra iš Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro ne-

re.

* Seimo Biudžeto ir finansų komiteto Ido pako- mitetio pirmininko Algirdo Butkevičiaus nuomone, valstybės biudžeto surinkimas kol kas negerėja. Jo duomenimis, pirmąjį šių metų ketvirtį biudžetas negavo planuojamų 348 milijonų 800,000 litų pajamų (planas įvykdytas tik 85.4 proc.). Blogiausiai rinkti pajamas sekėsi savivaldybėms, nes jų biudžetų šių metų I ketvirtio planas įvykdytas tik 80 proc.

* Vyriausybė nutarė įkurti Lietuvos kultūros atašė pareigybę JAV. Lietuvos spauda pranešė, kad Kultūros ministerija į atašė postą ketina skirti 40 metų advokatę Jūratę Zabielaitytę. Projekte buvo siūlyta atašė ir jo pavaduotojo išlaikymui iš vyriausybės rezervo fondo skirti daugiau nei 576,000 litų, tačiau šią sumą pavesta patikslinti Finansų ministerijai. Dabar Lietuva turi kultūros atašė tik vienoje Europos sostinėje — Paryžiuje — dirbančią menotyrininkę Giedrę Kabašinskiene. (BNS)

KALENDORIUS

Balandžio 23 d.: Adalbertas, Daugirdas, Jurgis, Jurgita, Vaitiekus, Vygaile. 1794 m. Tado Kosciuskos vadovaujami lietuviai sukilėliai užėmė Vilnių.

Balandžio 24 d.: Sv. Fidelis iš Sigmaringen; Bona, Ervina, Kotrimas, Visvaldis.

SPORTO



APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

JAUNUČIŲ KREPŠINIO
ŽAIDYNIŲ TVARKARAŠTIS

Adresai

Pateikiame š.m. gegužės 1 ir 2 d. Cleveland, OH, vykiančių 1999 m. Š. Amerikos lietuvių jaunųjų krepšinio pirmenybių bendrą tvarkaraštį ir adresus. Primename, kad žaidynės bus vykdomos berniukams ir mergaitėms šiose klasėse, pagal žaidėjų amžių: B (1983-1984 m. gimimo), C (1985-1986 m.), D (1987-1988 m.), E (1989-1990 m.) ir F „Molekulių“ (1991 m. ir jaunesnių). E ir F komandos yra mišrios, Co-Ed tipo, kur berniukai ir mergaitės žaidžia kartu.

Šeštadienį, gegužės 1 d.

Žaidynės prasidės 8:30 val. ryto punktualiai ir tęsis apytikriai iki 4:30 val. p.p., šiose salėse:

Memorial Junior High School, Mentor, Ohio — berniukams B ir C;

Shore JHS, Mentor, Oh. — berniukams C;

Ridge JHS, Mentor, Oh. — mergaitėms B ir C;

Orchard Hollow El. School, Mentor, Oh. — berniukams D ir mergaitėms D;

Boromeo College, Wickliffe, Oh. — jaunųjų E ir F („molekulių“).

Specialios šv. Mišios sportininkams — bus aukojamos Dievo Motinos lietuvių parapijos bažnyčioje, Cleveland, OH — 6:30 val. vak.

Linksmavakaris — žaidynių dalyviams ir svečiams — Dievo Motinos parapijos auditorijoje ir svetainėje. Bufetas, šokiai ir žaidimai, DJ muzika. Durs atidaromos nuo 6:30 val. vak.

Sekmadienį, gegužės 2 d.

Žaidynių tęsinys ir užbaiga vyks nuo 9 val. r. iki apytikriai 3 val. p.p., šiose salėse:

Memorial JHS — finalai ir žaidimai dėl 3-čių vietų berniukams B, C ir D;

Shore JHS — žaidimai dėl 5-tų vietų įvairioms klasėms;

Ridge JHS — finalai ir žaidimai dėl 3-čių vietų mergaitėms B.C ir D;

Dievo Motinos parapijoje — finalai ir žaidimai dėl 3-čių ir 5-tų vietų jaunučiams E ir „molekulėms“.

Dievo Motinos parapija (Our Lady of Perpetual Help Parish), 18022 Nef. Rd., Cleveland, Ohio.

Memorial Junior High School, 8979 Mentor Ave., Mentor, Oh. Iš Rt. 2 greitkelio išvažiuoti į Rt. 615 (Center St.) ir važiuoti į pietus iki Mentor Ave., tada Mentor gatve keletą blokų į rytus.

Ridge Junior High School, 7680 Johnnycake Ridge Rd., Mentor, Oh. Iš I-90 važiuoti Rt. 306 (Broadmoor Rd.) į šiaurę, tada Rt. 84 (Johnnycake Ridge Rd.) keletą blokų į rytus.

Shore Junior High School, 5670 Hopkins Rd., Mentor, Oh. Iš Rt. 2 važiuoti Rt. 615 (Center St.) į šiaurę laikantis Center St., kuri įsijungia į Hopkins Rd.

Orchard Hollow Elementary School, 8700 Hendricks Rd., Mentor, Oh. Iš Rt. 2 važiuoti Rt. 615 (Center St.) į šiaurę, tada pasukti Hendricks Rd. į rytus.

Boromeo College, 28878 Euclid Ave., Wickliffe, Oh. Iš I-90 išvažiuoti į Euclid Ave. (Exit 186) į rytus.

Žaidynių rengėjai, Clevelando LSK „Žaibas“ širdingai kviečia Clevelando lietuvių visuomenę atsilankyti į visus žaidynių renginius! Kviečiami visi — suaugę, jaunuoliai ir vaikai. Paremsite sportuojantį jaunimą ir paskatinsite vadovus ir toliau dirbti su jaunimu ir vaikais.

LSK „Žaibas“

MARČIULIONIS „HOOP“
KREPŠINIO ŽURNALAS

Nors Šarūnas Marčiulionis jau bent pora metų nebežaidžia pasauliniai garsioje NBA profesionalių krepšinio lygoje, kuri apjungia geriausius Šiaurės Amerikos krepšinio komandas, apie jį ilgą rašinį dar kartą išspausdino NBA lygos oficialus „Hoop“ žurnalas, praejusią savaitę pasiekęs skaitytojus.

Čia Šarūnas pristatomas ne tiek kaip krepšininkas (nors minimi jo pasiekimai ir krepšinio aikštelėse), bet kaip Šiaurės Europos Krepšinio ly-

A.S.K. „LITUANICA“ SYLIKINA VISUS SI



A.S.K. „Lituania“ berniukų „D“ komanda pasiruošusi dalyvauti gegužės 1 ir 2 d. Clevelande vykiančiose ŠALFAS jaunųjų krepšinio pirmenybėse. Iš k. I eil. — Rimas Stasaitis, Darius Leitenantas, Paulius Ambutas, Saulius Valaitis, Antanas Senkevičius ir Adomas Daugirdas. II eil. — treneris Algis Tamošiūnas, Andrius Venclovas, Gediminas Bielskus, Jokūbas Vodicka, Simas Meištinkas, Tomas Maciulis ir Antanas Klepčarek.

ARTĖJA KREPŠINIO PIRMENYBIŲ
VARŽYBOS

Kaip atsimename, kovo 27-28 d. Čikagos apylinkėse įvyko Šiaurės Amerikos Lietuvių senjorų krepšinio pirmenybės, kurias laimėjo Čikagos Akademinio klubo „Lituania“ veteranai.

Netrukus — gegužės 1-2 dienomis bus krepšinio pirmenybių tęsinys. Tuo metu Clevelande bus vykdomos jaunųjų krepšinio varžybos. Dalyvių skaičiumi jos žada būti rekordinėmis — yra užsiregistravusių net 53 komandos su 600 jaunųjų krepšininkų iš 8 JAV ir Kanados lietuvių sporto klubų. Net 15 įvairių komandų į Clevelandą žada nušvežti Čikagos Akademinių sporto klubas „Lituania“.

Varžysis berniukai ir mergaitės penkiose amžiaus klasėse, nuo 7 iki 16 metų amžiaus.

Atrodo, kad šios krepšinio varžybos bus patios gausiausios iš visų mūsų sporto bei kitų organizacijų lietuvių jaunimo suėjimų. Tas, žinoma, labai gerai nuteikia ir reikia manyti, jog mūsų visuomenės ar kultūros veikėjai, kurie sportui nesiskirdavo nei lėšų, nei dėmesio, šiuo reiškinio susidomės ir pradės rimčiau vertinti mūsų sportinį judėjimą.

Beje, paskutinė šių metų Šiaurės Amerikos Lietuvių krepšinio pirmenybių dalis vyks gegužės 14-15 d. Detroito. Čia susirinks vyrų, moterų, jaunųjų bei mergaičių A klasės komandos iš savo kasmetines varžybas.

Taigi mūsų sporto mėgėjų laukia eilė įdomių krepšinio varžybų įvairiuose miestuose. Tik kad mūsų žiūrovų jose nepritrūk! E.Š.

Futbolas Čikagoje

LIETUS SUTRUKDĖ
PIRMENYBIŲ PRADŽIA

Praejusios savaitės pabaigoje siautėjęs pavasarinis lietuvių gerokai pakenkė „Lituania“ ir kitų klubų futbolininkams, balandžio 18 d. turėjusiems pradėti pavasarinio rato pirmenybinius susitikimus. Tai gal išėjo į naudą operos mėgėjams, nes jie galėjo gerėti „Carmen“ premjera Cicero, IL.

Nors sekmadienį po pietų lietus apstojė, bet jau rytą buvo nutarta atšaukti „Lituania“ ir kitas „Metropolitan“ lygos komandų rungtynes. Tad šių pirmenybių pradžia vyks sekmadienį, balandžio 25 d. Praėjusio sekmadienio susitikimai nukelti į birželio mėnesio pabaigą, o ši sekmadienį 3 val. p.p. Lemonte matysime „Lituania“ rungtyniaujančią prieš „United Serbs“ vienuolikę.

Jau vien išgirdus serbų vardą, daugeliui šiandien pasišaušia plaukai. O kaip gi bus mūsų žaidėjams net 90 minučių su jais galinėjantis? Gerai, kad žaidžiama namuose — aikštėje prie Pasaulio lietuvių centro, tad karingai nusiteikę serbai gal nedaug blogo įstengs mūsų kams padaryti? Anksčiau gi dažnokai matydavome, kad jie kerta per kojas taip, kaip ir Kosovo. Tad turėtų būti įdomus susitikimas ne vien sportine prasme. Reikėtų daugiau mūsų žiūrovų, kad būtų sudaryta palankesnė atmosfera „Lituania“ naudai.

E.Š.

POPULIARĖJA RANKOS LENKIMO
SPORTAS

Viena šalis — Lietuva. Vienas gimtasis miestas — Šakiai. Viena didelė, darni šeima, kurioje tėveliams gimė duklė Rūta ir penketas sūnų — ažuolų: Sigitas, Valdas, Romas, Juozas ir Aidai. Tai Pališkių šeima. Iš motinos vaikų paveldėjo darbštumą ir užsispyrimą, tėvas gi „velnišką“ jėgą turėjo — visiems pažįstamiems ranką nulenkdamas.

Būdami ne tik stiprūs, veiklus, bet ir nuosirdūs, broliai nepalieka abejingų aplinkinių. Uždega ir kitus savo veržlumu ir idėjomis.

Taip 1995 m. Pališkiai Šakiuose sukuria rankos lenkimo sporto klubą. Atkaklus darbas, noras tobulėti, mokymasis iš gamtos greitai davė rezultatus.

Klubo prezidentas Sigitas Pališkis prisimena, kad sporto sąjūdis tapo toks galingas, jog žmonės net į namus atvedavo prašytis treniruojami.

Nei 10 tūkstančių gyventojų neturintys Šakiai aplenkia visus didžiuosius Lietuvos miestus.

Klubo auklėtiniai Giedrius Jucevičius, Vitalijus Lazdauskas — dabartinis absoliutus Lietuvos čempionas, Mindaugas Valiukas drąsiai dalyvauja aukščiausio lygio tarptautinėse varžybose. O Sigito treniruojama žmona Danguolė, per vienerius metus tapo Europos čempione.

Šakiečių klubas aidėte nuaidėjo už Lietuvos ribų, sukeldamas didelį susidomėjimą rankos lenkimo respublikoje. Nekelia abejonių didelis Pališkių indelis ir Lietuvos rinktinės pasirodymą 1998 m. Pasaulio čempionate Egipte, kur lietuviai iškovojo šestą komandą.

49-TOSIOS ŠALFAS S-GOS
METINĖS VYRŲ, MOTERŲ,
MERGAIČIŲ IR JAUNŲ
KREPŠINIO PIRMENYBĖS
DETROITE

1999 m. Š. Amerikos Lietuvių Vyrų A, Vyrų B, Moterų ir Jaunųjų bei Mergaičių A (1980 m. gimimo ir jaunesnių) krepšinio pirmenybės vyks 1999 m. gegužės 14, 15 ir 16 d., Detroito, Mich. Vykdo — Detroito LSK „Kovas“.

Apytikris tvarkaraštis: Penktadienį, gegužės 14 d., numatomos tik vyrų A ir B varžybos, pradedant apie 5 val. p.p. Moterų ir jaunųjų bei mergaičių A varžybos vyks tik šeštadienį ir sekmadienį.

Pradinės registracijos duomenimis, žada dalyvauti 13 sporto klubų su 35 krepšinio ir 5 tinklinio komandomis.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administratorius — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamas, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasiilikti kopiją.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern-un-to
diplomu, lietuviams sutvarkys dantis
už prieinamą kainą. Pacientai
priimami absoliučiai punktualiai.
Susitarimui (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL

1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.

Tel. (708) 598-4055

Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydytojas

Kalbama lietuviškai

6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

DANTŲ GYDYTOJAS

TOMAS ŽUBINAS, D.D.S.

Fairview Dental Care

6317 Fairview, Ste. 6

Westmont, IL 60559

630-968-0964

Valandos pagal susitarimą

Gydytojas kalba lietuviškai

ARAS ŽILIOBA, M.D.

INDRĖ RUDAITIS, O.D.

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

1020 E. Ogden Ave., Suite 310

Naperville, IL 60563

Tel. (630) 527-0090

3825 Highland Ave.,

Tower 1, Suite 3 C

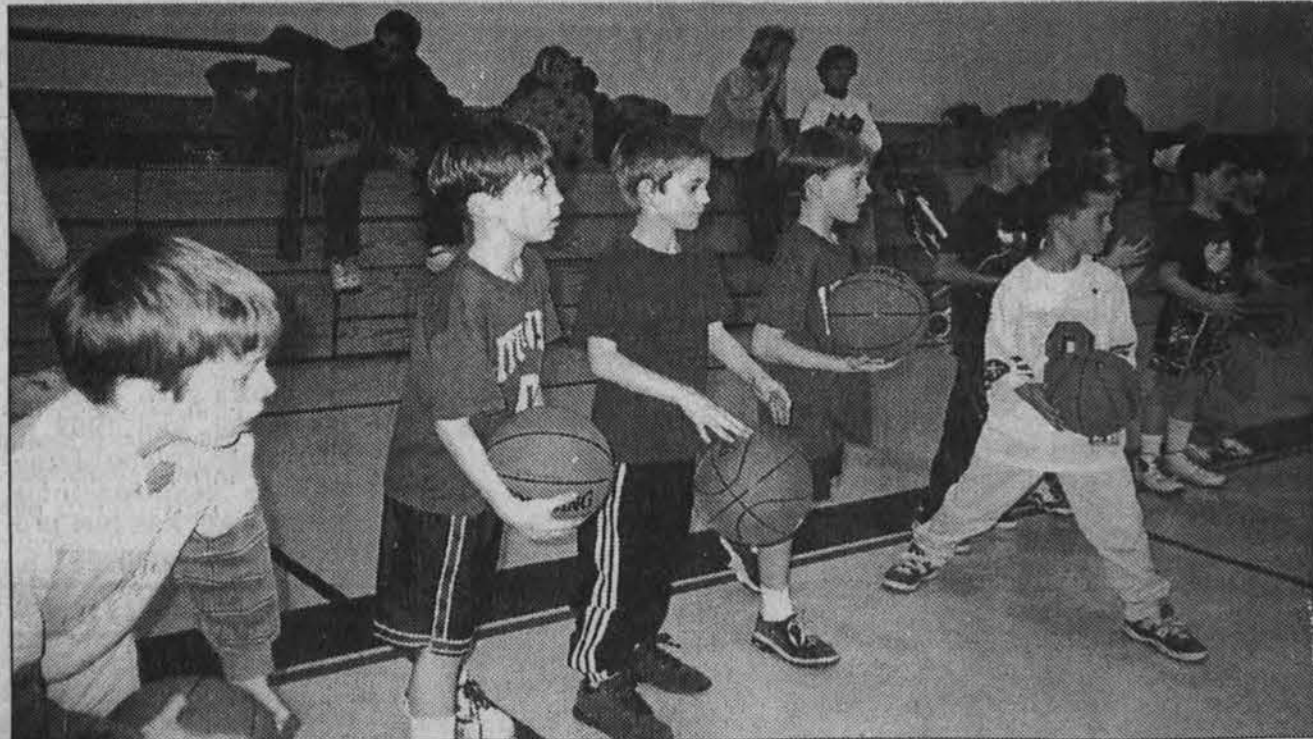
Downers Grove, IL 60515

Tel. (630) 435-0120

5:30 v. p.p. į Čikagos Jaunimo
centro mažąją salę. Bus atski-
ros svorio kategorijos, skatina-
mosios premijos. Broliai profe-
sionalai šį kartą nedalyvaus.
Be rankos lenkimo bus rengia-
mos ir stalo teniso bei šach-
matų varžybos.

Smulkesnė informacija tei-
kiama tel. — 773-863-8861,
arba 773-247-2452.

Saulius Rakauskas



A.S.K. „Lituania“ jaunieji krepšininkai pasiruošę treniruotei nekantriai laukdami tikrųjų rungtynių. Clevelande, š.m. gegužės 1 ir 2 d. ŠALFAS s-gos ruošiamose mėtinėse jaunųjų pirmenybėse. Iš Čikagos „Lituania“ klubo dalyvaus 15 komandų. Iš viso vyks 140 berniukų ir mergaičių su 15 vadovų ir vadovių. Bus varžomasi 8-se klasėse.



Kuri stipresnė? Rankos lenkimo varžosi Loretta Kapociūtė ir Ula Juškytė. Stebi teisėjas Sigitas Pališkis. Nuotr. Zigmo Degučio

LIETUVOS ŪKIO PROGNOZĖS EINA BLOGYN

RIMA JAKUTYTĖ

1998 metų pradžioje prognozavusi 6,8 proc. šių metų bendrojo vidaus produkto (BVP) augimą, vyriausybė metų pabaigoje nusileido iki 5,5 proc. Ūkio ministerija prieš kelias savaites sustojo ties 3,7 proc. riba, o Lietuvos banko Politikos departamento specialistai paliko vos 3 procentus, — rašo „Lietuvos rytas“.

Pagal naujausias Ūkio ministerijos prognozes, infliacija šiais metais didės 4 procentais. Pramonės produkcijos gamyba turėtų augti 3,6 proc., o užsienio prekybos deficitas turėtų siekti 5,570 mlrd. litų, kas sudarys 12 proc. BVP.

Tačiau Ūkio ministerija tikra dėl Lietuvos ūkio ateities ir prognozuoja, kad 2000-2002 metais BVP turėtų augti atitinkamai 5,2, 5,7 ir 5,7 proc., o infliacija sumažės iki 3 proc.

Lietuvos mokėjimo balanso einamosios sąskaitos deficitas turėtų išlikti panašus kaip ir šimet — maždaug 13 proc. Tarptautinis valiutos fondas prognozavo, kad šimet Lietuvos einamosios sąskaitos deficitas gali pasiekti 15 proc. ribą. Lietuvos banko Politikos departamento direktorius Gitanas Nausėda įsitikinęs, kad užsieniečių prognozės pernelyg pesimistinės.

Pasak G. Nausėdos, Lietuvos bankas staigių teigiamų pokyčių neprognozuoja, tačiau, kalbant apie ekonominių sunkumų laikotarpį, ekspertas apsiribotų šiais metais. Jo nuomone, 2000-ieji turėtų būti pagerėjimo metais aplinkinėse rinkose ir Lietuvoje. Didžiausią nerimą valstybės centrinio banko specialistams kelia Lietuvos oficialiųjų atsargų mažėjimas. Per 3 mėnesius jos sumažėjo 6,6 proc. Kapitalo rinkose didėja užsienio valiutos paklausa. Pasak G. Nausėdos, einamosios sąskaitos deficito problemos turi įtakos oficialiosioms atsargoms.

Tam tikrą tvirtosios valiutos paklausos didėjimą rodo ir gyventojų indėlių struktūros kitimas. Sąskaitos „palengva“, „dolerizuojamos“.

G. Nausėdos manymu, padėtis Lietuvos ūkyje turėtų pradėti gerėti maždaug birželio mėnesį, tačiau teigė negalys pasakyti, jog šiuo metu šalies ūkis jau pasiekė problemų šulinio dugną ir ims kilti.

Kompensacija už žemę bus mokama dar ilgai

Vyriausybė patvirtino tvarką, pagal kurią gyventojams bus mokamos kompensacijos

už žemę, vandens telkinius ir miškus.

Kaip rašo „Respublika“, kompensacijos numatyta išmokėti iki 2006 metų, lygimis dalimis išmokant kasmet. Iki 2002 metų kompensacijas gaus 1918-1920 kovų savanoriai, rezistentai, politiniai kaliniai, tremtiniai, Vycio Kryžiumi apdovanoti asmenys.

Norint išmokėti kompensacijas visiems, gali prireikti beveik 800 mln. litų. Pernai kompensacijoms mokėti buvo skirta 52,5 mln. litų, šiemet ketinama skirti apie 115 mln. litų.

Beje, neseniai patikslintos žemės kainos. Pakeista žemės kaina Palangoje, nes iki šiol ji kainavo panašiai kaip Anykščiuose. Dabar žemės kaina Palangoje prilyginama žemės kainai Kaune, kur miesto centre žemės aras kainuoja 1,751 — 3,170 litų.

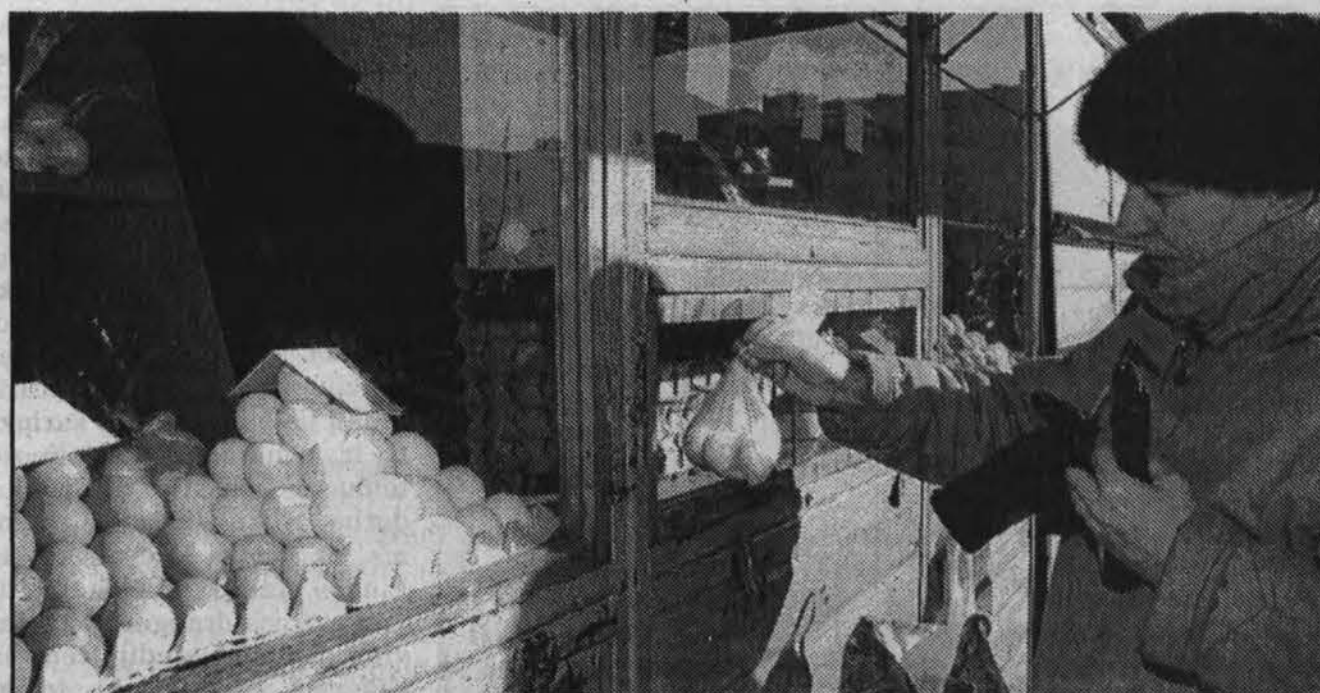
Brangiausiai įvertinta Vilniaus žemė. Senamiestyje aras kainuoja 2,600-5,000 litų. Anykščiuose vienas aras kainuoja 450-1,400 litų, o Troškūnuose — 400-760 litų. Kaimo žemės kainuoja pigiau. Vilniaus rajone hektaras žemės kainuoja 2,040, Kauno, kur žemė derlingesnė — 2,800, o Anykščių rajone — 1,800 litų.

Anksčiau nebuvo grąžinami ar parduodami vandens telkiniai. Dabar nuspręsta, kad iki 150 ha ploto vandens telkiniai bus grąžinami arba kompensuojami savininkui.

Traktoriais už savo išlikimą

Kovo 30 dieną Suvalkijos žemdirbiai Kybartų miestelyje užblokavo kelią, vedantį nuo muitinės. Ši jų akcija buvo surengta, reikalaujant laiku atsiskaityti už žemės ūkio gaminius ir padėti išlikti Marijampolės cukraus fabriku. Pasak „Respublikos“, Marijampolės apskrities žemdirbiams pieno, mėsos, grūdų bei cukrinių runkelių perdėbėjai yra skolingi 52 mln. litų.

Daugiausia skolingas žemdirbiams Marijampolės cukraus fabrikas. Pasak vieno ūkininko, Marijampolės cukraus fabriko akcininkai tapo vyriausybės auka tuomet, kai ji davė leidimą įsigyti Lietuvos cukraus pramonės akcijų paketą danų bendrovei „Danisco sugar“. Pasak ūkininko, žemdirbius trikdė ne tik didelės cukraus fabriko problemos, padarytos klaidos, bet ir premjero G. Vagnoriaus pozicija — bankrotas — tai geriausias būdas pakeisti netikusius akcininkus.



Vasario 20-ąją Kalvarijų turgavietyje dešimt kiaušinių kainavo nuo 2,30 iki 5 litų.

Nuotr. Eltos

VYRIAUSYBĖS PROGRAMA VYKDOMA

VYTAUTAS LANDSBERGIS

Seimas neeiliniame posėdyje sprendė savo konstitucinės pareigos ir savo kompetencijos uždavinį. Toje pačioje Seimo posėdžių salėje prieš dvejus su puse metų buvo patvirtinta koalicinės konservatorių ir krikščionių demokratų vyriausybės programa. Kartu Seimas patvirtino ir vyriausybę, kurios kiekvienas narys prisiekė Lietuvos Seimui, ir Seimas suteikė vyriausybei mandatą vykdyti būtent tą programą.

Atėjo diena, kai Seimui gana išakmiai pasiūlyta atimti iš vyriausybės pasitikėjimo mandatą. Siūlė Respublikos

Iš kantrybės išvesti žemdirbiai išsakė visas savo nuostatas — vis labiau įsigalėjanti pramonininkų diktatui, Seimui, kuriam pasak piketo dalyvių, žemės ūkis yra tolimas ir nereikalingas šaka. Kaip iš užsienio vežami batai, taip galima bus atgabenti pieno, mėsos, duonos. „Bet kur dėtis mums, vienam trečdaliui gyventojų?“, — klausė piketo dalyviai.

Protestuotojai priėmė rezoliuciją, kurios valdžiai neįvykdžius, žadama imtis dar griežtesnių protesto akcijų. Dabar žemdirbiai į demonstracijas atvažiuo maždaug 100 traktorių.

Žemės ūkio ministerija žada sumokėti už cukrinius runkelius jų augintojams iki balandžio vidurio, tačiau už 40 proc. supirktų runkelių, fabriko skola, ministerija atsakomybės neprisiima. Generalinė prokuratūra atlieka patikrinimą dėl Marijampolės cukraus fabriko privatizavimo teisėtumo, neukiskumo ir lėšų iššvaistymo. Pasak prokuratūros atstovo spaudai, tikrintojams kyla abejonių, ar pagal paskirtį ir veiksmingai panaudota, iš valstybės gauta, parama bei paskolos.

prezidentas, pasakęs per televiziją savo nuomonę apie ministrą pirmininką, kaip nesutvirtintą vyriausybės programos. Tačiau ekspertas šiuo klausimu — dėl Seimo patvirtintos programos vykdymo — gali ir turi būti tik pats Seimas. Iškilio klausimas: arba Seimas mano, kaip ir prezidentas, kad ministras pirmininkas „nesugeba vadovauti vyriausybės programos įgyvendinimui“, arba mano kitaip — kad sugėba ir todėl tegu dirba. Rezoliucija atsako į prezidento abejonę, ne autoritetui paklusniui antrinimui, bet savarankiškam vertinimui — ministras pirmininkas gali dirbti ir tegul dirba. Toks pareikštas vertinimas ir pasitikėjimas, Seimui priėmus šią rezoliuciją.

Dar visai neseniai pats prezidentas yra manęs sakęs, kad, nors jam nelengva su Gediminiu Vagnoriaumi, tačiau tai kompetentingiausias premjero pareigoms žmogus. Tokį prezidento požiūrį aš vertinau ir vertinau, kaip tikrai valstybinį: tegul dirba, kas išmano darbą, o charakterio problema kelti į pirmą vietą ir nebūtina, ir nepragmatiška. Tik vienas prezidento patarėjas viešai gąsdino: kitą savaitę įvertinsiu premjero elgesį... Atkreipiu dėmesį: ne kompetencija, o elgesį.

Vyriausybės programa vykdoma, tik nėra dar įvykdyta. Reikia tęsti ir baigti žemės grąžinimą ir valstybės administravimo reformą, pamatyti veikiantius administracinius teismus, kurie nevilkindami spres žmonių skundus dėl valdininkų sauvėlės ir padės grąžinti pasitikėjimą valstybe, reikia toliau išmokėti žmonėms kompensacijas indėlius ir negąsdinti jų, kad vėl grįžta netikrumas; reikia, galų gale, branginti Lietuvos, kaip pastovios, ramios, konso-

liduotos valstybės paveikslą pasaulio akyse, — o tai pastaruoju metu ne kokių nors išorės priešių ardoma, bet mūsų pačių nebranginama vertybė.

Po trijų dienų Vašingtone renkami Šiaurės Atlanto sąjungos narių ir kandidatų šalių prezidentai. Buvom pasiekę, kad Lietuvos vardas ten skambėtų neblogai, kad Lietuvos ryžtas ir siekis gyventi saugiai būtų matomi. Bet nereikėtų mums rodyti Lietuvos kaip valstybės, kurioje viršūnių susitikimo išvakarėse griunama vyriausybė, nes tai, atseit, būtina gerovei. Patvirtinęs pasitikėjimą vyriausybe, Lietuvos Seimas pataisė paveikslą, padarė gerą darbą, kurį ir turėjo padaryti.

Galų gale mūsų diplomatija pasiekė, dalyvaudant prezidentui, kad būtų sutarta dėl ministro pirmininko vizito birželio mėnesį į Maskvą, kurio metu bus pasirašytos svarbios sutartys. To ilgai siekėme, ir tai bus vertinama visur.

Nemanau, kad Seimas labai nusikalto, ar ką nors įžeidė, manydamas, jog vienas mūsų svarstomas pareigūnas, Kestutis Lapinskas, labiau tinka į Apeliacinio teismo teisėjų, negu į valstybės kontrolierius. Seimo nariai gali būti kalbinami, įtikinėjami, bet ne prezidentūros telefonais spaudžiami, kaip jiems balsuoti. Lygiai taip pat nemanau, kad, jeigu Seimo nuomonė išsiskiria su prezidento nuomone dėl ministro pirmininko sugebėjimų vykdyti patvirtintą programą, tai dėl tokio turinio rezoliucijos kas nors turėtų užsigauti. Vieni mano vienai, kiti nebijo manyti kitaip — tai yra demokratija.

Seimas tiesiog nemanė, kad vyriausybę, jos programą ir kursą jau dabar, kadencijos vidury, reiktų keisti pagal kitas institucijos projekta, opozicijai plojant. Seimas turi savo paties aukštąjį mandatą, aiškius konstitucinius įgaliojimus ir atsakomybę, pagal ją ir padarė sprendimą.

(Parengta pagal kalbą Seimo posėdyje 1999 m. balandžio 21 d.)

Deja, tai jau nebe išimtis

Danutė Bindokienė

Praėjusį antradienį vienoje Denver (Colorado) priemiesčio gimnazijoje du jaunuoliai, įėję į pastatą pamokų metu, šaunamaisiais ginklais ir sprogmenimis nužudė 13 moksleivių, daug sužeidė. Galop patys nusižudė, tuo būdu aukų skaičių pakeldami iki 15 (kol nebuvo suskaičiuoti žuvusieji, tikėta, kad jų buvo apie 25). Nors pastaruoju metu žinios apie panašius įvykius, deja, jau nėra retenybė, bet niekuomet anksčiau aukų skaičius nebuvo toks gausus, kaip Columbine vardu pavadintoje aukštesniojoje mokykloje, Littleton, Colo, tad ir susidaro įspūdis, kad tie smurto veiksmai (dažniausiai įvykdomi nepilnamečių prieš savo bendraklasius ar mokslo draugus) plinta pavojingu mastu.

Taip pat verta pastebėti, kad tai atsitinka ne pačių skurdžiausių ar pavojingiausių didmiesčių apylinkių mokyklose, o kaip tik „ramiose, saugiose, provincijškose vietovėse, kur gyvena pasiturintys žmonės, kur retai pasitaiko net eilinių nusikaltimų“. Tas galbūt dar labiau žmones sukrečia ir privertia pagalvoti, kad iš tikrųjų šiais laikais niekur nėra saugios aplinkos. Antra vertus, tvirtinama, kad miestų mokyklose daugiau dėmesio kreipiamą į moksleivių saugumą, koridoriuose vaikšto ginkluoti ir neginkluoti policininkai, prie durų tikrinami mokiniai, kad neišneštų ginklų ir pan. Žinoma, ir ta padėtis nedaug geresnė, jeigu mokykloje tvarkai ir saugumui palaikyti reikia imtis tokių kraštutinių priemonių. Kaip vienas mokytojas išsireiškė: sunku net pasakyti, ar čia mokykla, ar kalėjimas, kai kiekviename žingsnyje tave tikrina ir į kiekvieną vaiką žiūrima, kaip į galimą teroristą...

Kiekvieną kartą, kai Amerikoje atsitinka tokia šurpi tragedija, girdime panašią reakciją: pasipiktinimą, pasibjaurėjimą, pasmerkimą, priežastį ieškojimą ir pagaliau pažadą: „bus dedamos pastangos, kad daugiau tai nepasikartotų“. Tačiau tragedias negali užtikrinti, kad nekada nepasikartos, nes ir jos priežastį, ir išvengimo būdų ieškoma ne visai ten, kur iš tikrųjų būtų galima rasti.

Jau kelinta diena žinia sklandoje pamirštos visos kitos temos, net vis labiau įsiliptojantis karas Jugoslavijoje ir Kosovo tremtinių bei pabėgėlių problemos. Kiekvienas laikraštis ar TV laida randa vis naujų žinovų, kurie mėgina aiškinti, kodėl tie du

jaunuoliai taip žiauriai pasielgė, kas paskatino juos tokiu baisiam žingsniu.

Visus stebina, kad jiedu, šaudydami į savo mokslo draugus, nejaudė jokio gailėsčio, o kaip tik pasitenkinimą ir net savo „džiaugsmą“ reiškė garsiu juoku. Visi sutinka, kad jaunuoliai savyje buvo sukaupę daug pykčio ir kitų negatyvių jausmų, kad reikėjo juos kažkaip suprasti, užjausti, patraukti — tad čia kalti ir mokslo draugai, kurie kartais iš jų pasišaipydavo, nes jaunuoliai priklausė grupei, visokiais būdais besistengiančiai „išsiskirti“. Kalta ir mokyklų vadovybė, netraktavusi keistai besirengiančių, besielgiančių ir mokyklos tvarką ardantių vaikų „kilniai“.

Tačiau susidaro įspūdis, kad labiausiai tiems — ir visiems — Amerikos vaikams bei jaunuoliams reikalinga šeimos šiluma, tėvai, kurie krepitų dėmesį į jų problemas, rūpintųsi, net pabartų, kai to reikia, kad nustatytų tvirtas taisykles. Neribota laisvė, kuri daugelis vaikų savo šeimoje naudoja, užuot kėlus pasitenkinimą, sudaro kaip tik priešiną jausmą: vaikas pradeda manyti, kad tėvams jis visai nerūpi. Kai tėvai, kurie neturi laiko, ar noro, duoti vaikams tai, kas jiems reikalingiausia, mėgina palankumą įsigyti „daiktai“, vaikas praranda tikrųjų vertybių sąvoką. Kai tėvų vaidmenį atlieka internetas, televizija, maistinga muzika, draugų gauja, galima tikėtis rimtų problemų.

Kelėtą kartą jau buvo minima, kad net mažas vaikas gali įsijungti internetą ir jame atstoti labai aiškiai išdėstytus planus, kaip pasigaminti bombą, kur gauti šaunamuosius ginklus, kaip suplanuoti ir įvykdyti teroristinių veiksmų. Kur pagaliau yra tėvai, jeigu neatkreipia dėmesio, kokiomis šiuolaikis penimas jų jaunamečių vaikų protas, vaizduotė? Kur yra mokyklų vadovybė, kai mokiniai ateina išsukantys ar netvarkingai apsirengę, susibadę nosis, ausis, liežuvių ir kone kiekvieną kūno vietą? Kur yra Kongresas, Senatas, vyriausybės ir savivaldybės, kad bijo pajudinti „visagalius“ pramogų kūrėjus ir leidžia rodyti visoki šlamštą? Kur yra religinių bendruomenių vadai, dvasininkai, kad nepradeda didesnes akcijas prieš šias neegzistuojančias žmogus turi jausti atsakomybę už priauštanties kartas, tai ir jos bus atsakingesnės už savo veiksmus.

naudodamas skaidres. Suvažiavimas išrinko ir naują vadovybę: J. Matulaitienė, G. Breichmanienė, G. Gobenė, Turūta ir V. Stankienė.

Praėjo dar vieni įdomūs, tarpais skaudūs, metai. „Grandinėle“ šventė pirmąjį dvidešimtmetį. Sugaišta nemaža laiko, „sugadinta“ nervų įvairiems atsiraišėjimams. Kitam seniai būtų nusivirę rankos. Gal gerai, kad namuose bendraminčiai, kad jaunimas neskaitė „blogų“ rašlavų. Toks gyvenimas.

1978-1979 metų sezonas Kelonė ir Australija

Per patį vidurvasarį tenka dalyvauti kun. G. Kijausko pagerbimo iškilnių koncerte. O rugsėjį — tradicinė išvyka į angliaką Cadiz miestelį. Visai savaitei mažas miestelis prisipildė tūkstančiais žmonių. Jie atvyksta dalyvauti „International Mining Manufacturing“ šventėje, pamatyti ir pasiderėti pačias naujausias anglių kasimo mašinas, stebėti įvairių tautinių grupių pasirodymus. Kiekvieną kartą kažkas „ar tai iš Pensylvanijos ar pietų Ohio angliakasių žemių, ateina senasis lietuvis ar lietuvė pasveikinti „Grandinėle“ šokėjų. Jie jau veik amžių pragyvenę, dabar vieni džiaugiasi išvydę jauną, lietuvišką kartą („Draugas“, 1978.09.22). „Grandinėle“ — čia jau jau pažįsta, čia jos laukia, kaip visada — ilgai nenuitylantys plojimai.

„GRANDINĖLĖS“ REIKŠMĖ IŠEIVIJOS LIETUVIŲ KULTŪROS GYVENIMUI

LIGIJA TAUTKUVIENĖ

Nr. 27 Tėsinys

Po pusdienio darbo, po vaišių Lietuvių svietainėje „Grandinėle“ p vakare išvyko į pabaltiečių festivalį.

Birželio 17 d. New Jersey valstijoje buvo surengtas pabaltiečių festivalis. Woodbridge yra 5,058 sėdimų vietų amfiteatras, kurį išlaiko valstijos valdžia. Šiame amfiteatre rengiami įvairūs garsių muzikos žvaigždžių, simfoninių orkestrų koncertai bei įvairūs etninių grupių kultūriniai renginiai. Pabaltijo tautų festivalio rengimo komiteto pirmininku pakviestas Valentinas Mėlynis. Festivalio programai vadovavo prof. Jokūbas Stukas. Programoje dalyvavo latvių liaudies dainos ansamblis, atlikęs šešias dainas, estų šokėjai, New Jersey lietuvių moterų vokalinis sekstetas, padainavęs keturias dainas, bei pavieniai atlikėjai. Antroje dalyje „Grandinėle“ pašoko 10 šokių, susilaukusi puikių įvertinimų. „Grandinėle“ meninis lygis, dinamišku-

mas nustelbė visus.

Festivalis, kurį galima sakyti „ipiršo“ valdžiai V. Mėlynis, sutraukė per 3,000 žiūrovų, sulaukė gražaus pasisekimo. Prof. Stukas, pradėdamas festivalio programą (nors šio meno centro vadovybė primygtinai prašė nekelti jokių politinių klausimų), labai trumpai, įtaigiai nusakė Pabaltijo tautų padėtį, priminė „baisųjį birželį“ ir šių dienų Nixon-Brežnevo flirtą. Į šį festivalį buvo susiorganizavę lietuviai iš kaimyninių valstijų — New York, Pensylvanijos, Connecticut, atvykę, kas autobusais, kas automobiliais.

Festivalio deka, lietuviai įsigijo naują draugą, atvykusį į koncertą — NJ seimo atstovą hon. John J. Fay, kuris jau po festivalio ilgame laiške V. Mėlynui nepagalėjo gražiai žodžiu už festivalio surengimą ir išakmiais prašė visada kreiptis į jį lietuvių klausimais.

Po šio koncerto dar kartą, kviestų korespondentų deka, įvairiuose laikraščiuose kaip „Asbury Park Press“, „The Register“ ir kituose, buvo plačiai aprašyta ne tik festivalis, jo dalyviai, bet ir paminėta pokarinė Pabaltijo tautų būklė, šių tautų pastangos atgauti laisvę. Buvo prisiminti įvairūs žygiai laisvės atgavimui iš sovietinės priespaudos, žmogaus teisių pažeidimui, religijos persekiojimas, birželio mėn. tremimai ir kt. Kiekviena proga pabaltiečiai, ypač susirinkę draugai, stengdavosi priminti pasauliui apie save. Ir šis

festivalis buvo puiki proga tai padaryti dar kartą.

Metams baigiantis, Padėkos savaitę, lapkričio 23-24 d., Lietuvių tautiniuose namuose buvo surengtas JAV ir Kanados lietuvių tautinių šokių mokytojų bei grupių vadovų suvažiavimas, kurį organizavo Lietuvių tautinių šokių institutas, talkinant III ir IV tautinių šokių švenčių rengimo komiteto pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui.

Instituto pirmininkas Bruno Shotas priminė, kad institutas savo veiklą pradėjo 1959 m., išrinkęs vadovybę, kurioje įėjo jis pats, Bronė Jameikienė, Irena Šiliginienė, Vėra Radauskienė, Leokadija Brazdienė ir Rimgailė Zotovienė. Jau buvo surengti treji kursai šokių mokytojams Čikagoje (Jaunimo centre), Dainavoje ir Jonynų ūkyje. Suvažiavime dalyvavo ir Lietuvos garbės konsule Juzė Daužvardienė, PLB pirmininkas Stasys Barzdukas, „Amerikos balso“ atstovas Petras Petrutis.

J. Vaičiūnienė suvažiavimo dalyvių dėmesį atkreipė į tikrą, nesužalotą šokio puoselėjimą, ragindama nesi-vaikyti svetimų įtakų ir vėjų. Po sveikinimo kalbą S. Barzdukas akademiškai supažindino suvažiavimo dalyvius su tautinių šokių reikšme lietuvių šilauky-mui. Antrąją suvažiavimo dieną paskaitą skaitė L. Sagsys, aptardamas lietuvišką šokį. A. Tamošaitis supažindino su tautinių šokių drabužiais, iliustracijai pa-

KLaidžiojimai, ieškant LIETUVOJE ANTISEMITIZMO PRADŽIOS

ANTANAS KUČYS

Praėjusių metų gruodžio 1 d. Kudirkos Naumiestyje buvo didelės ir prasmingos iškilmės. Tą dieną miestelio gyventojų ir svečių lūpose bei mintyse buvo, 1899 m. miręs, vos 42 metus išgyvenęs, Vincas Kudirka. Laisvės ir okupacijų metuose jo idėjos už laisvą lietuvių ir niekieno neišnaudojamą žmogų, stiprina mūsų tautos gyvybę.

O kas buvo Vincas Kudirka liudija ano meto tautiniame judėjime aktyviai dalyvavusi rašytoja Gabrielė Petkevičaitė-Bitė:

„Gyvenantiems mūsų tautos atgijimo sambrėškų „Tevynės varpai“ buvo kompasas, rodąs, kurion pusėn turime savo veikimą lenkti. Galėčiau ramiai Kudirką anų laikų diktatorium pavadinti, jei su tuo pavadinimu nebūtų rišamos žiaurumo ir prievartos sąvokos. Kudirka buvo tačiau diktatorius, tik ne žiauriaja to žodžio prasme. Jis sugebėjo savo talento jėga ir savo širdies užsidegimu despotiškai valdyti mus, anų laikų susipratusių inteligentus, valdyti mūsų širdis, kurios akiai ir visomis pastangomis pasiduodavo jo valiai“.

G. Petkevičaitė-Bitė tiek savo raštais, tiek ir veikla buvo nepaprastai jautri žmogaus išnaudojimui, laisvės pažeidimams ir bet kokiai diskriminacijai. Iš šios citatos galima suprasti, kuria linkme Vincas Kudirka patraukdavo savo pasekėjų širdis. Nepriklausomos Lietuvos laikais, pagerbiant didįjį lietuvių Naumiestis buvo pavadintas Kudirkos Naumiesčiu ir jo aikštėje buvo pastatytas didingas paminklas, kurio net okupacinė bolševikų valdžia nebuvo nugriovusi, nors pavergtiems lietuviams jis buvo laisvės simbolis.

Dabar grįžkime atgal į Kudirkos Naumiestį, kuriame vyko iškilmės, pagerbiant lietuvių tautos žadintoją ir laisvės kovotoją. Iškilmės vyko bažnyčioje, prie kapo, prie senojo paminklo aikštėje ir atidarant muziejų. Ir visur buvo pilna laisvų žmonių, nesuvarytų ir nesiekiančių iš to daryti karjeros ar norinčių balsavimuose gauti daugiau balsų. Prie V. Kudirkos kapo, papuošto vainikais, kalbą pasakė Vytauto u- to profesorius Juozas Girdužiauskas. Jis kreipėsi į tą, kuris ir po šimto metų nuo mirties tebėra gyvas tautoje:

„Norime patikinti, koks esi didis, kiek daug reiškei ir tebereiški mūsų tautos gyvenime. Tačiau bijome apsijuokti, bijome pasirodyti Tavo satyrų herojais. Gi mūsų aukšti žodžiai, o menki darbai? Gal skelbdami meilę sėjame neapykantą, siekdami vienybės skatiname nesantaiką? Visi tavo darbai ir kūriniai seniai įgijo simbolinę prasmę, o iš tautos simbolių tautiečiai semiasi dvasios stiprybės. Simboliai lieka gyvi, kol tauta gyva“.

Deja, kaip tik prieš iškilmės Kudirkos Naumiestyje išplaukė ir paviršių vienas šešėlis, sąmoningai ar nesąmoningai siekiantis aptemdyti Vincą Kudirką vardą, apkaltinant jį antisemitu, ir ne eiliniu, bet antisemitizmu pradininku Lietuvoje. Tai įvyko, Vygantui Vareikiui paskelbiant „Kultūros barų“ žurnalo 11 numeryje

straipsnį „Tarp Valančiaus ir Kudirkos: žydų ir lietuvių santykiai katalikiškosios kultūros kontekste“. Pasak autoriaus, Lietuvoje buvo dviejų tipų antisemitizmas: antijudėjiškas ir nacionalizmo pagimdytas. Pastarasis kaip tik ir esąs Vincas Kudirkos antisemitizmas. Apie pirmąjį jau nėra ko kalbėti, nedaug kam šiandien ir rūpi, kurios tautos žmonės Kristų nužudė. Kas kita yra nacionalizmo sukeltas antisemitizmas.

Taigi tautinis atgimimas, kai kurių vadinamas nacionalizmu, daug „blogų“ padarė. Buvo anksčiau Šventojo Romos imperija, buvo Viduržemio jūrą apsupusi Otomanų galybė, buvo Didžioji Britanija, kurios ribose saulė niekad nenusileisdavo, buvo kŭju ir pjautuvu pažymėta, atseit, proletarų, kuklių sąjungos vardu, bet visą pasaulį sudrebinsiu imperija. Ir buvo tada „ramu“, kai tautos viena po kitos išnykdavo.

Bet štai atsirado toks fenomenas, kaip tautinis atgimimas. Jo pozityvūs žingsniai pasireiškė Vincas Kudirkos publicistikoje, spausdinant seriją straipsnių, pavadintų „Tevynės varpais“. Jis buvo susižavėjęs tautų pavasariu ir savo raštais skatino, kad ir Lietuvoje įvyktų tai, ką Mairo nis kiek vėliau rašė savo eilėraštyje — „Jau slavai sukilo nuo Juodmarių krašto, pavasaris eina Karpatų kalnais“. Tai buvo tautinio atgimimo pradžia. Lenkai ir sulenkėję lietuviai, pasilikę ištikimi Žečpospolitai, tai pavadino litvomanija. Dabar tas fenomenas jau daugelio vadinamas nacionalizmu. Tautinis atgimimas, tapęs nacionalizmu, turi ir neigiamą prasmę, ypač tiems, kurie jo, sąmoningai ar nesąmoningai, neatiskiria nuo šovinizmo. Vienas tokių, atrodo, yra Vygantus Vareikis, minėto straipsnio autorius, pavadinęs Vincą Kudirką antisemitizmu Lietuvoje pradininku.

Rašydamas antisemitizmo Lietuvoje tema straipsnį, Vygantus bene daugiausia buvo apsisotęs ties Vincu Kudirka, kaip šio pragaistingo „izmo“ pradininku. Jis čia daugiausia minimas. Daugiau ir už Motiejų Valančių, kai tas rašė lietuvių liaudžiai „Paugusių žmonių knygele“. Vareikis žemaičių vyskupui yra kur kas atlaidesnis, nes aukštąs Bažnyčios hierarchas turėjęs kelti žydų tautos kaltę dėl Kristaus nužudymo. Bet tai buvęs religinis konfliktas, ne taip jau svarbus šių laikų žmonėms.

Vienoje vietoje Vareikis rašo: „Modernusis antisemitizmas, nors kartais ir pakartodamas antijudaistinius teiginius, iš esmės Lietuvoje turėjo antikrikščioniškų bruožų ir nebuvo glaudžiai susijęs su katalikų Bažnyčia. Ne veltui jo pradininkas Lietuvoje buvo linkęs į laisvamanybę bei bažnyčios ir kunigų kritikos nevengęs Vincas Kudirka (39).“

Šių teiginių atmetimui yra aiškių argumentų paties V. Kudirkos raštuose „Varpe“. Niekas ano meto lietuviškoje spaudoje su tokiu nuoširdžiu pasibaisėjimu bei pasipiktinimu neužtarė 1893 m. Kražių bažnyčios gynyją kaip Vincas Kudirka. Cituojau: „O kaip jį išrodote, (kazokų sumušti, suardyti — A.K.) nabagai Kra-



Dr. Vincas Kudirkos paminklas-kapas Kudirkos Naumiesčio kapinėse, Šakių rajone. Užrašas ant paminklo: „Daktaras Vincas Kudirka; gim. 21.XII.1858, m. 16.XI.1899.“

žių lietuviai? Koks jįs likimas? O, varge! (...) Plaukai ant galvos stoja, kraujas stingsta gyslose, manant apie Kražius. Ir toks atsitikimas dedasi gadynėse humanitarizmo, visokių tolerancijų, kada steigiamos draugystės saugoti medžius nuo laužymo, apginti žemesnius Europos gyvulius nuo kankinimo, išnaikinti prekių vergais laukinėse šali-

se! Geradėjai! Nesiskubinkite taip su prieglauda medžiams ir mažesniems Europos gyvuliams, nes toje pačioje Europoje da ne visi žmonės apginti nuo kankinimo! Nekreipkite akių nuo Afrikos, lyg tikėdami, kad jau Europoje vergų nėra!“

Nėra jokio įrodymo, kad Vincas Kudirka būtų raginęs žydų, kaip tam tikros tautos ar religijos žmonių, nekėsti ar diskriminuoti. Šito neįrodo, ir straipsnio autoriaus pateikti šaltiniai. Kiekvienai prievartai ir kiekvienam persekiojimui toks jautrus žmogus, kaip V. Kudirka, tikriausiai būtų panašiai rašęs, jei Kražių sinagogoje kazokai būtų mušę žydus.

Antisemitizmas, kurio varomoji jėga yra neapykanta žydams, aišku, yra blogis, kaip ir blogis neapkęsti, dėl vienos ar kitos priežasties, bet kurios tautos ar religijos. Vincas Kudirkos laikais buvo blogis, kai lietuvių valstiečiai paniekiami vadinti muzikais ar, kai susipratę inteligentai lietuvių buvo vadinami litvomanais. Kentė tada ir muzikas, ir litvomanas, nes nebuvo kam pasiskųsti. Bet šio straipsnio rėmuose yra Vincas Kudirka, Vygantus Vareikio pristatytas skaitytojams, kaip antisemitizmo Lietuvoje pradininkas. Tokiam istoriniam asmeniui tai, žinoma, menka garbė.

V. Kudirkos darbai mūsų tautai truko tik apie dešimt metų. Trumpas palyginti amžius jam neleido plačiau pasireikšti ir daugiau subrandinti savo pažiūrų. Subrandinti jas gyvenamojo laiko tėkmėje ir sąlygose, kurios jį supa. „Kultūros barų“ bendradarbis atskleidė Vincą Kudirką tik iš jo parašytų minčių bei teigimų, beveik nepaminėdamas aplinkybių bei priežasčių, kurios vystė šio mūsų tautos atgimimo veikėjo pažiūras. Sovietmetyje išauklėtiems Lietuvos mokslininkams daug kas yra nauja ir daug kas nežinoma. Tad, prieš rašydami, kad V. Kudirka yra kaltas dėl antisemitizmo (to, žinoma, blogio), privedusio ilgainiui ir prie genocidinių veiksmų, tenka įrodymų ieškoti patikimuose šaltiniuose.

Pradėsiu nuo dr. Kazio Griniaus: „Bepietaujant V. Kudirka dar ši tą papasakojo iš savo

gyvenimo. Kai jis apsigyveno Šakiuose, tai vietos žydų buvo blogai priimtas, nes ten nuo pirmiau praktikavo žydus, rodos, dr. Šuteskveris. „Atvažiuoja į Šakius valstietis su sergancia žmona, šnekėjo Kudirka, sustoja. Žydas, pamatęs ligonį, paklausia, ar ne pas daktarą atkeliavo. Sužinojęs, kad žmogus daktaro reikalingas, žydas klausia toliau: pas katrą daktarą žadi eiti? — ar pas gerąjį, ar pas tą jaunąjį (suprask Kudirką). Taip pat žydai nenorėjo naujam daktarui duoti buto, ir V. Kudirkai reikėjo prisiglausti klebonijoje“.

Dr. K. Grinius niekur nepaminė V. Kudirkos antisemitizmo, nors savo idėjos draugą ir „Varpo“ steigėją gerai pažinojo. Ar blogi atsiliepiamai apie žydus, ypač jo aplinkoje buvusius, buvo jau antisemitizmas, kurio Kudirka buvęs pirmtaku? Po žydų persekiojimų viduramžiais modernųjį antisemitizmą Europoje pradėjo Vokietijos kancleris Bismarkas, 1879 m. paskelbęs „Kultūrkamp“ dekretą. Žydų žmogiškosios vertės nužeminimui tam jau buvo surastus kitoks pagrindas — rasinis. Esą rasių mokslas susekė, kad semitų rasė, kuriai ir žydai priklauso, turinti daugiau neiigiamų bruožų, negu arijai, tarp kurių jie gyvena. Nacionalsocializmui tokia teorija buvo labai paranki savo genocidiniam tikslams vykdyti.

Vincas Kudirka, rašydamas apie žydus, nesirėmė jokia teorija, distancija genetinius ir neigiamus žydų tautos bruožus. Rašė apie juos tik tai, ką pats matė ir ką patyrė iš gyvenimo. Štai grafas išnuomavo žydams savo dvare esantį popieriaus fabriką, kuriame dirbo kelios dešimtys darbininkų. Kai tie naujieji šeimininkai perėmė fabriką, tuoj visus atleido, o jų vieton pasamdė žydus. Kelios dešimtys šeimų neteko pragyvenimo šaltinio.

Ir kieno tas „anti“ čia yra: žydų ar V. Kudirkos? Tokių pavyzdžių V. Kudirkos publicistikoje yra ne vienas. Lietuviai, mokantys skaityti rusiškus laikraščius, galėjo anuo metu apsieiti rasti panašius išsotus. Tai pasuda buvo lietuvių gyventojams brukte brukte. Tad kam čia reikėjo ieškoti Lietuvoje antisemitizmo pradininko, kai antisemitizmas jau buvo stipriai pasireiškęs Rusijos imperijoje, po kurios jungu buvo ir Lietuva. Kai Rusijoje kas bloga atsitikdavo, tai kaltę suversdavo žydams. Yra žinomas rusų šūkis „Mušk žydus — gelbėk Rusiją“. Taip buvo ir prie bolševikų, tik jau nemušė, kaip žydus, bet kaip „trockistus“.

Sunku yra praleisti Vareikio teiginį, kad modernusis an-

tisemitizmas, atstovaujamas Lietuvoje Vincas Kudirkos, turėjęs „antikrikščioniškų bruožų“. Toks kategoriškas teigimas vertia manyti, kad straipsnio autorius nėra atidžiai skaitęs Vincas Kudirkos straipsnius, išspausdintus „Varpo“ laidose nuo 1898 iki 1899 metų. Sovietmetyje buvo, žinoma, sunku juos gauti, bet išsivijoje idealistų kultūrinių jie buvo iš visur surinkti ir penkiuose didžiuliuose tomuose išleisti. Šį sunkų darbą atliko Juozas Masilionis, dr. Jonas Rackauskas ir Liudas Kairys. Išleido Lietuvių istorijos draugija ir Lietuvių tyrimo bei studijų centras Čikagoje. Visi penki tomai išleisti 1989 m. Tais pačiais metais keli jų komplektai pateko ir į didžiąsias Lietuvos bibliotekas.

Skaitant originalius „Varpo“ numerius, į akis krenta Vincas Kudirkos siejimas persekiojamos Katalikų Bažnyčios padėtimi, pravoslavių prievartinis brukimas ir tikinčiųjų katalikų diskriminacija. Nuo prievartos V. Kudirka grynė ne tik lietuvių, bet ir lenkų tikinčiuosius. Tad beprasmiškas yra ieškojimas Kudirkos raštuose bei jo veikloje kažkokių antikrikščioniškų bruožų. Jie turbūt atsirado tik sovietiniuose raštuose. Tiesa, maždaug Kudirkos laikais lietuvių inteligentijoje ėmė reikštis vadinamieji „pažangieji“. Jų pagrindinis tikslas buvo sumažinti lietuvių tarpe Bažnyčios įtaką, bet kartu su tuo ėjo ir laisvamanybės idėja. Sunku manyti, kad Fr. Šilerio „Orleano Mergelės“ vertėjas būtų ėmėsis tokio sunkaus darbo, pats būdamas susižavėjęs laisvamanybe.

Jeigu, kaip G. Petkevičaitė-Bitė rašė, kad Vincas Kudirka „sugebėjo savo talento jėga ir savo širdies užsidegimu despotiškai valdyti mus, anų laikų susipratusių inteligentus“, tai logiška išvada būtų, kad antisemitizmo pradininkas būtų tokia idėja užkrėtęs ir savo artimuosius draugus bei bendradarbius. Tačiau taip nebuvo. Šito, net jokiu įtartinėjimu, neliudija G. Petkevičaitė-Bitė. Tą patį galima pasakyti ir apie dr. Kazį Grinį.

Galima dar pridėti ir daugiau Vincas Kudirkos pasekėjų. Povilas Višinskis, vienas artimiausių V. Kudirkos bendradarbių ir varpininkų srovės ideologas, rašė: „Žydai, vokiečiai, latviai, rusai, totoriai ir kiti, kuriuos likimas atnešė į Lietuvą, yra Lietuvos gyventojai ir jiems turi būti užtikrintos lygios su lietuviams teisės“.

Jonas Vileišis, paragintas Vincas Kudirkos, „Varpui“ pradėjo rašyti pirmuosius straipsnius ir vėliau tapo uoliu varpininku spaudos — „Varpo“ ir „Ūkininko“ bendradarbiu. Apie kai kuriuose miesteliuose įvykusius dėl sukiavimo ir apgaudinėjimo užpuolimus ir ant žydų 1900 m. „Ūkininko“ nr. 10 jis rašo: „(...) Skriaudimas ir apgaudinėjimas žmonių per daug yra žinomi ir garsas apie reikalingumą žydus mušti visur randa atbalsį. Žinoma, šios muštynės apart pragaisties patiems lietuviams neatneš nieko gero. Išgriovimą savasties ir gerovės žydų, dažniausiai irgi visai neturtingų ir varguolių, visai nėra darbu dorišku ir žmonišku. Neužmirškime, jog žydai irgi tokie pat žmonės ir jog kencia ir vargo savo kovoje už buvį. (...) Kiekvienas turi suprasti, jog jeigu kas nors apgauna, tai čionai kalti tik tie, kas naudojami iš mūsų kvailumo, bent taipogi ir tie, kurie tamsūs, kvaili. Jeigu nebūtų žydo, tai jo vietą atstie rastų kiti, dargi patys lietu-

SKELBIMAI

Ivairūs

Nekilnojamo turto

ELEKTROS
VEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Ieškau darbininko
fiziniam darbui apie namus.
Maistas ir kambarys vietoje.
Tel. 1-616-469-3298

Kaune parduodamas
3 mieg. bt.
Naujai atremontuotas,
nauji baldai. Skambinti
Kerėžiams, tel. 323-644-1824

OTR drivers needed;
dbs & HZT
req 1 year exp;
benefits paid weekly;
good home time.
Please call 800-647-9716.

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(773) 590-0205
(708) 425-7160

RIMAS L. STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patamavimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Realmart 
Realty Group Inc.
6602 S. Pulaski Rd.
Chicago, IL 60629

BALYS BUDRAITIS
Broker Associate
Patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite
BUDRAITIS
Bus. 773-585-6100 Pager 312-308-0307
Fax 773-585-3997

Motinos dienos proga
dovanokite lietuviškus
„Rūtos“ šokoladinius saldinius
iš Balzeko lietuvių kultūros muziejaus dovanų parduotuvės! Užteikite kasdien nuo 10 iki 4 val. arba užsisakykite telefonu
773-582-6500

sių — A.K.) dėl visų valstybės gyventojų ir luomų, tai stoka tautiškos tolerancijos. Išnaukinus tas priežastis liga pati išnyks. Bet jeigu maskoliai ir toliau mislija plėsti nežmonišką būdą nuo svetimų gyventojų jų tautystę tikėjimą ir kitokias jiems prigulincias tiesas, tai 'terapija' tiesos ministerio ne tik ką neišgydys valstijos, bet da labiau gali ją 'sulyginti'".

Antisemitizmas Lietuvoje neprasidėjo nuo Vincas Kudirkos, kuri anuo metu buvo paprasta Rusijos imperijos provincija, o didžiojo Rusijos miestuose jau 1881 m. buvo įvykę kruvini pogromai prieš žydus. Tos pragaistingos bangos ratilai negalėjo vienu ar kitu būdu nepaliesiti ir Lietuvos.

(Nukelta į 5 psl.)

+29c per/min
į LIETUVĄ



TELEFONO KORTELEIS
\$10-30min(į Lietuvą)
\$20-64min(į Lietuvą)
\$50-166min(į Lietuvą)

10% nuolaida!

Veltui pristatymas į namus
Čikagos apylinkėse.
Užsakant už \$100 sumą.
Skambinti: 773-251-5822

Clip and mail with payment (Skirti ir siųsti su mokėsiu)

Send check or money order to:
L.Žukas
P.O. Box 811361
Chicago, IL 60681-1361

ITEM	QTY	PRICE	TOTAL
#S10(LT30min)		\$9	
#S20(LT64min)		\$18	
#S50(LT166min)		\$54	
Postage & Handling		Free	
			Total

NAME: _____
ADDRESS: _____
CITY: _____
STATE: _____ ZIP: _____
PHONE: _____



LIETUVIŲ GRĮŽIMO Į TĖVYNĘ INFORMACIJOS CENTRAS

Gedimino pr. 24 Vilnius 2600
Tel.: (370 2) 313-623 Faksas: (370 2) 313-624
El. paštas: info@lgitic.lt Interneto puslapis: www.lgitic.lt

LIETUVIŲ GRĮŽIMO Į TĖVYNĘ CENTRO INFORMACIJA

„NAMO, BROLELIAI, NAMO, SESELĖS“

Neseniai mūsų rankas pakliuvo šio Vytauto Volerto straipsnio „Drauge“ kopija, iš kurios net negalime nustatyti spausdinimo datos.

Vienai ar kitaip, tikrai jau daina šiltas autorius rūpestis po visus pasvietius išbarstytas tautiečiais, kurį jis reiškia gražiu ir įtaigiu žodžiu, gyvais pavyzdžiais. Tik norėtumėm pridėti keletą minčių ar papildymų, kurie apsaugotų nuo ne visai tikslaus vaizdo susidarymo apie mūsų Informacijos centrą ir to, kaip mes traktuojame ar priimame į mus besikreipiančiuosius.

Pirmiausia, mes visi čia, Lietuvoje, labai mažą dalį išeivių leistume sau tiesiogine prasme pavadinti „pakylėliais“. Visi gerai supranta, kad absoliuti dauguma tiek Sibiro lietuvių, tiek pokario išeivių Vakaruose atsirado ne dėl savo gyvenimo klystelių. Bet ir autorius, manau, ši žodį čia panaudojo daugiau literatūriniam savo kalbą, nei ką neigiamą norėdamas išreikšti.

Toliau straipsnyje nuskamba akivaizdūs mintys, jog toks centras išeivijai nereikalingas — „Kas mokojo iš Čikagos skerdyklų persikelti į Floridą ar Kaliforniją, mokės atrasti ir Lietuvę, kurioje žydi ne tik pavasario sodai, bet ir meilė“. Žinoma, kad daugelis taip ir padarys. Bet, regis, ne visi. Antraip reikėtų pasakyti, jog JAV LB atstovų pastangos šeimė įkurti tokį centrą nesirėmė jokių realių poreikiu, į kurį reagavo Lietuvos vyriausybė, įsteigdama tokią instituciją. Tačiau mūsų patirtis jau patvirtina, jog taip nėra. Apie tai byloja pas mus besilankantys, rašantys laiškus ar kitaip besikreipiantys. Kokiai išeivijos daliai mes reikalingi? Greičiausiai, bent kol kas, labai nedidelei. Tai lemia ir gyvenimo Lietuvoje sąlygos ir galbūt nežinėjimas, ko norėtųsi sužinoti. Iš kitos pusės, bent pora anonimių laiškų mums paliudijo, kad yra net ir pagiežingai nusiteikusių mūsų atžvilgiu. Tačiau toks šaukštėlis deguto tikrai mums neapartina nuotaikos, kurią daug daugiau praskaidrina padėkos žodžiai arba matymas, kad kažkam tikrai buvai naudingas.

Norisi sustoti prie citatos: „Taigi: kas į Lietuvą grįžti pats neįstengia ir laukia vyresniųjų institucijų pagalbos, toksai Lietuvoje nesulauks savo brangių giminėlių pagalbos“. Vėlgai, kaip nebūtų gaila, ir čia rasi karcios gyvenimo tiesos. Bet ji nėra šimtaprocentinė. Kovo mėnesį su Liuda ir Algiu Rugieniais bei Edmundu Kulikausku lankėmės Kauno Panemunės senelių namuose. Ten viename kambaryje aptikome per devyniasdešimt metų senuką iš Čikagos, kuris sakė esąs toks laimingas, toks laimingas, kad parvažiavo. O giminėlių Lietuvoje net neturi. Margi rūbai margo svieto.

Nors Informacijos centras įkurtas JAV lietuvių pastangomis, jokiame mūsų steigimo dokumente ar įstatuose nepasakyta, kad mes turėtumėm išimtinę dėmesį skirti intere-

santams iš kurio krašto. O mes ir priimame visus vieno- ir Sibiro, ir Gruzijos, ir Ukrainos, ir Latvijos, ir Baltarusijos lietuviai. Yra ir iš Pietų Afrikos ir Naujosios Zelandijos. Rusijos, o tiksliau — NVS, lietuviai ir daugiausia tremtiniai, kai kuriais laikotarpiais užduodavo visą pusę arba trečdalį viso mūsų darbo. Paskutiniu metu pajutau ypatingai didelį poreikį iš Rusijos lietuvių bendrijų sąjungą jau atsianti antrą pakvietimą (po pirmo per mažai buvo laiko gauti vizą) atvykti pas juos konsultacijoms, o susirinkę švesti Velykų Maskvos lietuviai su rado mane telefonu ir klausė, kada gi atvažiuosiu. Problemų jie turi daugybę. Jaučiu, kad sunku bus atsakyti į visus jų klausimus, kai balandžio 24-25 d. ten lankysiuosi. Bet yra gera proga mėginti kitaip geropasukti reikalą. Gegužės mėnesį planuojamas ministro pirmininko vizitas į Maskvą, ir Užsienio reikalų ministerijos NVS skyrius lauks mano raportu apie Rusijos lietuvių reikmes, kurias galima būtų spresti tarpvalstybiniais ir kitokiais susitarimais. O tie klausimai gali būti iškelti vizito metu. Duok Dieve, kas nors ir išsispręs. Jeigu taip atsitiktų, JAV lietuviai su savo Informacijos centro iniciatyvomis būtų prisidėję prie Rusijos lietuvių reikalų.

Parašysiu, kaip sekėsi.

APIE PINIGŲ SIUNTIMĄ Į LIETUVĄ

Šiais metais JAV LB ir Seimo atstovų komisijos posėdžių metu JAV LB valdybos pirmininkė Regina Narušienė supažindino dalyvius su laišku, kuriame skundžiamasi, kad muitininkai konfiskavo siuntimus į Lietuvą pinigų, kurie buvo įdėti į voką. Tiksliau, pinigai dingę, ir niekas nepaaiškino nei siuntėjui, nei gavėjui, kokių pagrindu jie konfiskuoti ir apskritai, kas juos pasisavino.

Esame girdeję, kad tai ne pirmas toks atvejis, todėl paskambinome į Vilniaus Centro pošto Eksploatacijos skyrių pasiteirauti, kokios yra taisyklės, kas vykdo tokias konfiskacijas ir ką galėtumėm patarti šitai praradusiems pinigų.

Mums paaiškino, jog iš tiesų „tokios yra taisyklės“, kad pinigų siųsti paprasčiausiai įdėjus į voką negalima, ir yra „pakankamai informacijos“, jog yra, būtent, taip. Jeigu šių taisyklių nesilaikoma, muitininkai tokius pinigus konfiskuoja ir neprivalo pranešti apie tai nei vienai pusei, išskyrus tuos atvejus, kai laiškas yra įvertintas. Tada apie konfiskavimą informuojamas siuntėjas arba gavėjas.

Taigi, kol „tokios taisyklės“, patariame jų ir laikytis, nes kitaip, rodos, tikrai neapsimoka. O siųsti pinigus galima, išrašius gavėjo vardą asmeninį čekį arba Money order. Bankai Lietuvoje privalo juos paversti į pinigus ne ilgiau kaip per 21 dieną. Vilniaus bankas, jeigu čekiš išrašytas per PARAMOS banką ir yra ne daugiau kaip 500 dol., pinigų išmoka iš karto. Galima

pinigus pervedinėti iš sąskaitos užsienyje į sąskaitą Lietuvoje, bet tos paslaugos gerokai brangesnės.

Jeigu yra atitinkamas tarpvalstybinis susitarimas (pvz., tarp JAV ir Lietuvos yra), pinigų galima siųsti ir paprastai pašto perlaide, bet jokių būdų nedėkite jų į voką.

APIE MUITINES

Vienas iš dviejų mus pasiekusių anonimių laiškų pasakoja istoriją, kaip jo autorių, keliaujantį į Lietuvą atostogauti, praeitais metais nukriaužė Lietuvos muitininkai. Istorija, žinoma, nemaloni. Vėžėsi žmogus du „pusbonkius“ lauktuvių. Muitininkai pasakė, jog tai neleidžiama ir traktuojama kaip kontrabanda. Pralaidę tris valandas, baisiai sugadino nuotaiką. Veliau, jam nedalyvaujant, įvykęs teismas, o jis gavęs pranešimą, kad baudžiamas 5,000 Lt. bauda. Jis nieko nemokėjo, o ir išvyktant niekas nieko nereikalavo.

Aišku, atostogos buvo apskaitintos. Bet... muitininkai, kaip žinia, nors įvairiose šalyse skiriasi savo kultūringumu ar sąžiningumu laipsniais, mažai supranta juokų ar sentimentų. O instrukcijas jie turi, kad neleidžiama įsivežti daugiau vieno litro stipraus gėrimo ar dviejų litrų vyno ar šampano. Jeigu žmogus vėžėsi du butelius po 0,75 ar 0,8 litro, jau ir normos viršijimas.

Vienas mano pažįstamas rašytojas vyko mėnesiui į Švediją, kur cigarečių pakelis kainuoja daugiau kaip 5 dol. Būdamas, kaip daugeliui rašytojų būdinga, stiprus rukuris, jis vėžėsi du blokus po 10 pakelių cigarečių. O leidžiama tik viena, ir jis to nežinojo. Muitininkams nerūpėjo, kad jam tie rukai gyvybiškai reikalingi darbiui — jie išrašė didžiulę baudą, konfiskavo cigaretes, ir dabar, kol nesusi-mokėjęs, jis negali nei nosies į Švediją iškelti. Maža to, jis net gavo pranešimą, kad jo bauda dėl delspinigių išaugo.

Paskambinau į Muitinės departamentą pasiteirauti, kas laukia mūsų anoniminio herojaus, kai (jei) jis vėl važiuos į Lietuvą. Atsakymas buvo toks, kad turėtų būti priگریbtas, jei informacija būtų tvarkinga taip kaip Švedijoje. Bet, kadangi dar tokio lygio nepasiekta, gali likti ir nepasitebėtas.

O padėtis dėl įvežimų ir baudų jau pasikeitė. Vasario mėnesį priimti dar siauresni apribojimai — jei atvykti per oro arba jūrą uostą, galima vežtis tą patį vieną litrą stipraus gėrimo, t.y. du pusbonkius po 0,5 litro arba vieną litrinį viskio butelį. Bet, jeigu atvykti sausumos transportu, t.y. automobiliu ar traukiniu — 0,5 litro stipraus gėrimo.



Prasidėjo Dariaus ir Girėno paminklo remontas. Nuotr. P. Petručio

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

AČIŲ UŽ PARAMĄ

Šių metų balandžio 13 dieną mes buvome išrinkti į Lemonto bibliotekos tarybą šešerių metų kadencijai. Kadangi Lemonto bibliotekos taryboje jau buvo vienas lietuvis (David Shestokas), dabar esame trys iš septynių tarybos narių.

Tai didelis lietuvių laimėjimas ir mes norime asmeniškai padėkoti visiems lietuviams, kurie balsavo už mus ir parėmė mūsų pastangas. Mes turime toliau organizuoti balsuoti ir aktyviai reikštis miesto reikaluose, kad lietuvių įtaka vis plėstųsi Lemonte.

Mes pradėsime eiti pareigas netolimaime Lemonto bibliotekos tarybos posėdyje, kuris įvyks gegužės mėnesio 13 dieną, 7 v.v., Lemont Public Library, 50 East Wend Street. Dar kartą labai ačiū už pasitikejimą ir paramą.

**Audrius T. Remeikis
Vytenis P. Kirvelaitis**

DARIAUS GIRĖNO PAMINKLĄ REMONTUOJANT

Petras Petrutis per radiją ir spaudoje dažnai kalba apie Dariaus Girėno paminklą Marquette Parke, reikalą jį remontuoti, džiaugiasi, kad jau pradėtas remontas... Žiemą ir vasarą jis ten nueina... Deja, niekad nepaminėjo to, ką aš prie to paminklo matau, tik vasarą tesilankydamas: ogi būrį vaikų, kopiančių nuolaidžią užpakalinę dalimi į viršų (jiems gal tai kaip Everesto kalno viršūnė!), o paskui šliaužiančių žemyn. Jiems tai ne paminklas, o šliaužykla.

Tai matant, Maironio žodžiais, „man verkė iš skausmo širdis“. Ar to šliaužiojimo niekad nematė. P. Petrutis, Inžinierių ir architektų sąjunga ir Parkų distrikto, jei, remontuodami garbingų žmonių paminklą, paliks su ta pačia nuolaidžią dalimi, kuri ir ateityje bus vaikų šliaužykla. Kol dar nevelu, kas galite, gelbėkit Dariaus Girėno paminklą!

**Juozas Masilionis
Chicago, IL**

Taip padaryta dėl masiško pigaus alkoholio vėžimo iš Baltarusijos ir Kaliningrado srities. Išimčių atvykstantiems iš, tarkim, Vokietijos automobiliu — nenumatyta. Už tai baudos sumažintos — nuo vieno iki trijų šimtų litų ir prekių konfiskacija.

Taigi, net ir skridami į Lietuvą lėktuvu, nepamirškite, kad du buteliai virš 0,5 litro jau kontrabanda. Dėl papildomų lauktuvių geriau nerizikuoti giedra atostogų nuotakai.

**Žilvinas Beliauskas
Direktorius**

DAUGIAU TOKIŲ DISKUSIJŲ

Redakcijai siūlau ieškoti ir dažniau spausdinti kultūrinės kontroversijos, turiniu bei stiliumi panašias į A. Klimo - A. Barzduko disputą apie tikrinius daiktavardžius „Draugo“ 03.27, 04.15 laidoje. Štai pavasarinio vėjėlio pūstelėjo „Draugas“ — gyvas, šmaikštus, reikšmingas! Jei pirmojo rašiny šiek tiek baugino, tai antrasis buvo kaip ne tik nuo ligos, bet ir nuo nerimo vaisiai. Skolinuosi pasakymą apie rašyt. Antaną Venclovą, kad jo geriausias kūrinys buvo jo sūnus, Tomas Venclova... Pedagogas ir visuomenininko Stasio Barzduko didysis palikimas bus ne Lietuvių Bendruomenė, ne „Lietuvių kalbos na-dovas“ (dar ir šiandien naudojamas), bet pusiausvyros lietuvių kalboje neprarandantis, jo sūnus Arvydas Barzdukas.

**Antanas Dundzila
McLean, VA**

KAIP MAŽUMOS IŠSILAIKO AMERIKOJE?

1996 metais Ochs ir Sulzberger šeimos iškilmingai atšventė 100 metų, kai prosenelis Adolph Ochs nupirko „New York Times“ ir per keturias kartas išplėtė šį laikraštį. Proanokai didžiujasi savo žydiškumu, nors dabartinis leidėjas Arthur Ochs Sulzberger, jaun., yra episkopas.

Ar mes, lietuviai, turime šimtmetes šeimas Amerikoje? Daugiausia jos iširpo tarp kitų tautų Amerikoje. Yra išimčių. Petras Petrutis, kuris nuostabiai aprašo Amerikos lietuvių istoriją „Drauge“, galėtų išvardinti tas retas, bet gyvybingai svarbias lietuviškų šeimas. Aš čia tik suminėsiu Gudų šeimą, kuri yra Amerikoje per 100 metų. Pavardė neaprauslė. „Internetė“ Gudų šeima turi aprašymų ir fotografijų skyrelį. O 90-ame American Association for Cancer Research suvažiavime Philadelphiaje balandžio 10-14 d. pranešimus padarė du žmonės su Gudas pavarde. Svarbią paskaitą apie retinoidų (vitamino A) pagėgumą kovoje prieš vėžį skaitė Lorraine J. Gudas, kuri yra Cornell universiteto farmakologijos profesorė. Ji yra pirmąjanti šioje srityje. Parke Davis Pharmaceuticals vėžio informacijos specialistė Birutė Januškaitė dalyvavo šiame suvažiavime ir galbūt plačiau pasidalins savo mintimis su „Draugo“ skaitytojais.

**Saulius Šimoliūnas
Detroit, MI**

• Kai dramblys atsiduria bėdoje, net ir varlė jam spirs.

Indų patarlė

• Taika su žmonėmis, karas su ydomis!

Ottono II šūkis

PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. DR. JOKŪBAS STUKAS



Mirė 1994 m. balandžio 29 d., Summit, New Jersey. Velionis visą savo gyvenimą paskyrė, sielojosi ir dirbo Lietuvai. Jis tvirtai tikėjo Lietuvos prisikėlimu ir tos dienos sulaukė. Nors jo gyvybės gija nutruko, bet mes ir toliau tęsime jo darbus Lietuvai.

Šią liūdną sukaktį minint, Šv. Mišios už jo sielą buvo aukotos sekmadienį, š. m. balandžio 11 d., 10 val. ryto Šv. Trejybės lietuvių bažnyčioje, Newark, New Jersey. Taip pat bus aukojamos ir Watchung, NJ, Šv. Marijos bažnyčioje š. m. balandžio 28 d., 9 val. ryto. Šv. Mišios taip pat bus aukojamos Lietuvoje - Vilniuje ir Aluntoje. Kvietiname artimuosius ir pažįstamus prisiminti mūsų mylimą a.a. JOKŪBĄ STUKĄ ir už jį pasimelsti.

Nuliūdę: žmona Loreta, brolis Liudas, broliai a.a. Augusto ir a.a. Petro šeimos, ir Kaselių šeima.



Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos Mutual Federal Savings and Loan Association of Chicago

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608

(773) 847-7747

Casimir G. Oksas, President

Patarnaujame Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 91 Metus.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Dr. Jovita Kerelis ir Raimundas Gillai š.m. kovo 21 d. susilaukė sūnaus Lino. Broliuku džiaugiasi 3 metų Lukas ir savo septintuoju anuku — Irena ir Albertas Kereliai.

Pasidžiaukite pavasariu, atsigaudami Morton Arboretum 1,700 akrų parke, kur žiedai sprogtai ir miške liuose žydi tūkstančiai narcizų. Parkas yra į vakarus nuo Čikagos, Lisle mieste, maždaug mylia į šiaurę nuo Rte. 53 ir Ogden Ave. kryžkelės. Norintys iš Čikagos greitkeliais nuvykti — važiuokite pietus Stevenson (I-55), į šiaurę I-294, į vakarus I-88 ir išvažiuokite Rte. 53 į šiaurę; kitas variantas — į pietus Stevenson, į šiaurę I-355, išvažiuokite Rte. 53 į šiaurę. Vartai atdaryti kasdien nuo 7 v.r. iki 7 v.v. Trečiadieniais įėjimas dolerių pigiau. Norintys smulkesnės informacijos, skambinkite tel. (630) 434-3660.

Lietuvių dailininkų kūryba iki 1995 m.: „Žengiant į 2000 metus“ — Čiurlionio galerijos kolekcijoje esančių darbų parodos atidarymas Jaunimo centre, 5620 S. Claremont, Čikagoje, vyks penktadienį, gegužės 14 d., 7:30 v.v. Atidaryme dr. Balys Račkauskas kalbės apie Čiurlionio galerijos įsteigimą. Paroda vyks iki š.m. birželio 9 d. Kuratorė Daiva Karužaitė kviečia dailininkus ir visuomenę atsiliiepti ir atsilankyti. Daugiau sužinosite paskambinętel. 773-476-8247.

Primename, jei kas nepasitebėjote pranešimo „Aukotojus prisimins istorija“ „Drauge“ balandžio 14 d., penktame puslapyje. Paminklo pašventinimo ir atidengimo iškilmes birželio 13 d., Pasaulio lietuvių centro sodelyje. Paminklas statomas pagerbti ir prisiminti Lietuvos partizanų bei Sibiro tremtinius. Į iškilmes yra pakviesti Lietuvos partizanų ir Sibiro tremtinių atstovai. Ta proga bus išleistas leidinėlis, kuriame surašysime visas aukotojų pavardes. Leidinėliui įvadą parašė Povilas Vaičekas. Jei kas dar norėtų prisidėti, maloniai prašome aukas siųsti įzd. Vytauti Čepėnui 3181 Grandview PL, Darien, IL 60561 iki gegužės pirmos dienos. Čekius rašyti Lithuanian World Center vardu.

Garsusis „Kanklių“ ansamblis po sėkmingų 8 koncertų atvyksta į Čikagą. Visi šio vieneto nariai yra Lietuvos muzikos akademijos auklėtiniai, profesionalai. Gegužės 7 d., 6:30 v.v., koncertuos PLC Lemonte, ir gegužės 8 d. 6:30 v.v., Jaunimo centre. Jie muzikuos įvairiais instrumentais ir dainuos. Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

Zenonas Vieraitis, Chicago, IL. Draugo fondui atsiuntė 1,000 dolerių, brolio a.a. Kazimiero Vieraičio prisiminimui, jo vardą įrašant į DF garbės narių bronzos lentą. Dekodami už stambiają auką Draugo fondui mirusiųjų artimų prisiminimui, juos įamžiname kaip gyvus lietuviškos spaudos išlaikytojus išveivioje.

Minint a.a. Violetos Karosaitės mirties desimtas metines, kartu prisimenant jos tėvus a.a. Vytautą ir Oną Karosus, Mišios bus aukojamos balandžio 25 d., sekmadienį, 10 val. r. t. jėzuitų koplyčioje. Visi kviečiami dalyvauti arba bent pasimelsti už mirusiuosius.

„Židinio“ pamaldos už mūsų dangiškosios Motinos bei mūsų žemiškųjų motinų rūpesčius įvyks šeštadienį, gegužės 1 d., 4 val. p.p., Jėzuitų koplyčioje, Čikagoje. Visi nuoširdžiai kviečiami jose dalyvauti.

Kviečiame į Motinos dienos pietus gegužės 9 d., 12 val. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Skanus, Aldonos Šoliūnienės pagamintas, maistas, linksma programa, kurią atliks vaikų choras, vadovaujamas muz. Dariaus Polikaicio. Reikia iš anksto užsisakyti stalus ar vietas. Rezervacijas priima Vanda Gvildienė tel. 630-271-9136. Motinos dienos pietus ruošia Pal. Jurgio Matulaicio misija.

A.a. P. Rimkaus atminimui šeima paaugojo 100 dol., kad dienraštis „Draugas“ dar ilgai gyvuotų. Auka labai įvertinama, o šeimai linkime stiprybės netekties dienomis.

Lietuvos Dukterys ruošiasi iškilmingai minėti draugijos 40-ties metų veiklos sukaktį gegužės 16 d., sekmadienį. Šventė prasidės 3 v. p.p. šv. Mišiomis Jėzuitų koplyčioje. 4 v. p.p. Jaunimo centro didžiojoje salėje vyks akademija, meninė programa, bus puiki vakarienė. Laukiamas garbės svečių, buvusių draugijos pirmininkų ir draugijų remiančiųjų gausaus dalyvavimo. Bilietai ir stalų rezervacijos — draugijos raštineje, 2735 W. 71 St., tel. — 773-325-3211. Praleiskite gegužės 16-osios popietę Lietuvos Dukterų ruošiamame neeiliniame renginyje!

LANKĖSI AUKLĖTOJOS

Montessori auklėtojos, dirbančios Vilniaus Montessori centre, Vyda Katilienė ir Ilona Čeponytė, kelias savaites lankėsi Čikagoje. Jos baigė mūsų organizuotus kursus Lietuvoje ir yra vienos iš keletikos, siekiančių Amerikos Montessori diplomų. Jų vizito tikslas buvo plačiau susipažinti su Montessori idėjomis, kuo daugiau aplankyti klasių Čikagos apylinkėse. Vyda ir Iloną globojo D. Dirvonienė, buvusi „Žiburėlio“ direktorė, ir M. Kucinienė. Daug laiko su jomis praleido V. ir L. Germanai, N. Cijūnienė, V. Mačiūnienė, S. Vaišvilienė. S.V.

MADOS SU PRAEITIMI

Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus Moterų gildijos pavasarinis pobūvis rengiamas šeštadienį, balandžio 24 d., Union League Club salėje, 65 W. Jackson Blvd., Čikagoje. Popietės programoje — „Mados su praeitimi“. Tai madų „istorija“, per 120 metų laikotarpį, tarp 1850-1970 m. Puikiai išsaugoti bei atnaujinti originalai dar nuo JAV pilietinio karo metų su kelių eilių sijonais, pereina įvairius kaitos periodus, dažnai sujungtus su kitais istoriniais įvykiais, pvz., medžiagų taupymo sumetimais. II pasaulinio karo metu, keičiasi ir suknelių ilgis. Karui pasibaigus, vėl grįžtama į elegantiškesnę aprangą. Kay Meyers, pateikianti šią programą, įdomiai apibūdina originalias drabužių dėvėtojas, nepaprastai kruopštų darbą bei medžiagų įvairumą praeityje.

Norintieji informacijų prašomi kreiptis į pobūvio komitetą pirm. Debbie Kerr (630-910-0206); rezervacijas tvarko Pranė Simanionienė (708-422-5937). Visos ir visi kviečiami. MK

FILATELIJA PANEVĖŽIEČIŲ SUSIRINKIME

Pavasarinis Panevėžiečių klubo susirinkimas įvyko balandžio 11 d., per Atvelykį, 12 val. vidurdienį, vienoje Jaunimo centro klasėje. Susirinkimą atidarė ir jam vadovavo pirm. Vladas Paliulionis, sekretoriavo Pranė Masilionienė. Pirmininkas, atidarydamas susirinkimą, pasveikino atvykusius ir apgailestavo, kad vis mažiau narių lanko susirinkimus. Kai kurie biuleteniai grįžta, ir nežina, ar narys miręs, ar kur kitur išsikėlęs. Susikaupimu buvo pagerbtos dvi mirusios narės: Felicija Krumplienė ir Janina Skama. Ši pastaroji buvo veikli klubo narė, tada ruošiamiems klubo pokyliams sudarydavo daug stalų. Nesenai ji buvo žiauriai namuose nužudyta.

Praėjusio susirinkimo protokolą, parašytą Pr. Masilionienės, perskaitė J. Masilionis. Protokolą priėmus be pataisymų, Juozas Masilionis skaitė paskaitą apie filateliją. Nurašino, kad tai bus tik informacinė paskaita, neagituojanstoti ir filatelistų draugiją.

Panevėžiečių klube jau yra 4 filatelistai: du vyrai ir dvi moterys. Iš jų du net valdyboje! Filatelija — viena iš jaunusių rinkinių šaka, nes ir pašto ženklai atsirado tik XIX a. viduryje. Papasakojo pašto ženklų atsiradimo ir rinkimo istoriją, įrodė, kad pirmieji filatelistai buvo ne vaikai, ne gimnazistai, o anglų damos, lordienės. Filatelistų tarpe buvo vadovų, dainininkų, kardinolų. Yra pigių ir labai brangių pašto ženklų. Rinkami vartoti ir nevertoti. Viso pasaulio pašto ženklų jau nesusirinksi. Filatelistai ribojasi: renka tik vieno kito krašto p.ž., pasirenka temas: pašto ženklus su paukščiais, arkliais, šunimis, garsių dailininkų paveikslais, su tuo, kas artimesnio jo profesijai ar pomėgiams. O rinkti nesunkiu: yra daugybė agentūrų, tik turėk pinigų. Pirmiausia rinkitini savo gyvenamojo krašto, savo gimtojo krašto.

Savas pašto ženklas — nepriklausomybės patvirtinimas. Nepripažįsta nepriklausomybės, nepripažįsta pašto ženklo. Taip buvo su pirmaisiais dabartinės Lietuvos pašto ženklais: jie kurį laiką tegaliojo vidaus pašte. Antra — pašto ženklas — valstybės ambasadorius: jis nukeliauja į tolimuosius kraštus, laiškas neueina ir į jėina ir ten, kur joks ambasadorius neįeina. 1918-1940 m. pašto ženklai savotiškai palaikė Lietuvos okupacijos nepripažinimą, jais badė okupantui akis. Vokietijos Michelio ir JAV Scott albumai — katalogai visą laiką rodė Lietuvos pašto ženklus, jų kainas. Pabaigai papasakojo po-

lą nuotykių iš savo filatelinės veiklos: vieną iš jaunystės laikų, kitą Vatikane beiškant pirkti jo išleistų Lietuvos krikščionysbei paminėti pašto ženklų. Paskaitos metu prelegentas leido pavartyti ir susipažinti su keliais pašto ženklų albumais.

Po paskaitos P. Narutis, patvirtindamas, kad savas pašto ženklas — lyg nepriklausomybės patvirtinimas, pasakė, 1941 m. sukilėliai ar vyriausybė buvo išleidusi p.ž., deja, vokiečiai konfiskavo ar dingo išsiunčiant.

Pirmininkas pranešė apie klubo veiklą. Išdėstė K. Rožanskas pranešė apie pajamas ir išlaidas ir pasidžiaugė, kad nariai, negalintieji dalyvauti susirinkime, nario mokesčių ir kartais aukų atsiunčia paštu.

Susirinkime dalyvavusi viešnia iš Panevėžio, Virginija Petrauskienė. „Lietuvos ryto“ korespondentė, papasakojo apie dabartinį Panevėžį, kad ten nėra taip gera, kaip kai kas vaizduoja, nėra darbų. Palyginus jai Panevėžį su Čikaga blogia prasme, kai kurie nariai užprotestavo, gindami Čikagą. Buvo jai duota daugybė klausimų, į kuriuos ji stengėsi kuo išsamiau atsakyti.

Paiškęjus, kad „Draugas“ neėmė mokesčio už susirinkimo skelbimą, šeši nariai sudėjo 100 dol. įnašui Draugo fonde padidinti.

Susirinkimą baigus, buvo vaisės, paruoštos Pr. Masilionienės. Jų metu dar pabendrauta, pasikalbėta, vis dar neatstojant su klausimais nuo viešnios. Ji žadėjo parašyti apie mūsų klubą „Lietuvos ryte“. O darbštusis Kazimieras Rožanskas tik sukosi, tik sukosi, tvarkydamas klase, kad paliktume ją tvarkoje, be priekaištų.

P.R.



Jonas Tamulaitis.

NUOTRAUKOSE — OPERŲ VAIZDAI

Atvykę į penktadienį Jaunimo centre atsidaranti Jono Tamulaitis paroda „Lietuvių



Mes — jūs „Grandis“ — visus kviečiame atvykti į ansamblio 40 metų jubiliejinį koncertą, vyksiantį gegužės 15 d. 5 v.p.p., „Willowbrook Ballroom“ salėje. Norėdami įsigyti bilietus, skambinkite Daliai Trakienei iki gegužės 1 d. tel. 708-598-5827.

JONO TAMULAIČIO fotografijos

Lietuvių Operos vakar, šiandien ir...

PARODA

Parodos atidarymas: 1999 m. balandžio 23 d., penktadienį 7:30 v.v. Jaunimo Centro Čiurlionio Galerijoje

PARODA RENGIA: JAUNIMO CENTRAS, LITUANIZACIJOS TROMBOS IR FILIŲ CENTRO AKADEMINIS MOKYTOJŲ KLASĖ

opera vakar, šiandien ir...“, išvysite ne tik šių metų „Carmen“ operos nuotraukas. J. Tamulaitis, dokumentinės fotografijos meistras, yra fotografavęs net 23 Lietuvių operos pastatytus spektaklius: tris kartus operą „Lietuviai“, „Taidlų šaulį“, „Faustą“, „Vilių Telį“, „Trubadūrą“, „Pilenus“, „Perlų žvejus“, „Juratę ir Kastytę“, „Martą“, „Cigonų baroną“ ir šių metų „Carmen“.

Gimęs 1935 m. Lietuvoje, J. Tamulaitis iš Lietuvos pasitraukė 1944-aisiais, Čikagoje apsigyveno 1949-aisiais. Illinojaus universitete studijavo architektūrą ir elektros inžineriją. Fotografas priklausio Akademiniams skautų sąjūdžiui ir Amerikos lietuvių žurnalistų sąjungai. Nuo 1978 metų J. Tamulaitis pasisventė fotografijai. Savo nuotraukomis praturtino beveik visus Amerikoje leidžiamus lietuviškus laikraščius bei žurnalus. 1992 m. J. Tamulaitis keturiuose Lietuvos miestuose surengė parodą „Amerikos lietuvių gyvenimas“. Lietuvių fotografo užsakovai — ne tik privatus asmenys, bet ir Illinojaus valstijos gubernatorius bei įvairių užsienio ambasadų at-

stovai.

Atvykite į šią dokumentinę Lietuvių operos parodą! Jos atidarymas — balandžio 23 d., penktadienį, 7:30 v.v. Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje.

Tautos fondo metinis narių susirinkimas įvyks gegužės 8 d. Kultūros židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. 9 val. ryte Tėvų pranciškonų koplyčioje šv. Mišios Tautos fondo rėmėjų intencija; 10 val. ryto susirinkimo pradžia. Vyks rinkimai į TF tarybą ir revizijos komisiją. Tautos fondo vadovybė maloniai kviečia visus Tautos fondo narius dalyvauti.

Cicero lietuvių dėmesui! Balandžio 25 d., sekmadienį, tuojau po Mišių, šv. Antano parapijos patalpose kalbės Cicero miesto policijos viršininkas Thomas Rowan apie neseniai prastą referendumą dėl gautų likvidavimo ir teisės saugos būklės Ciceroje. Jis taip pat atsakys į klausimus. Visi kviečiami.

Autobusas, norinčius važiuoti į Lietuvių fondo narių suvažiavimą, vyksiantį PLC Lemonte šeštadienį, balandžio 24 d., paims nuo šv. M. Marijos Gimimo bažnyčios Marquette Parke 8 val. r., o nuo Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčios Brighton Parke 8:15 val. r. Pasinaudokite paslauga ir būtinai dalyvaukite LF narių suvažiavime.

Jaunimo centro Moterų klubas visus kviečia balandžio 25 d., sekmadienį, į JC kavinę, kur nuo 8 val. r. bus galima pasivaikinti skaniais mieliniais blynais. Apšilankymu paremsite Jaunimo centrą!

Nepraleiskite progos išgirsti pianistus Sonatą ir Rotuojau po Mišių, šv. Antano parapijos patalpose kalbės Cicero miesto policijos viršininkas Thomas Rowan apie neseniai prastą referendumą dėl gautų likvidavimo ir teisės saugos būklės Ciceroje. Jis taip pat atsakys į klausimus. Visi kviečiami.



Čikagos lit. mokyklos tautinių šokių mokytojos (iš kairės) Eglė Paulikienė ir Nijolė Pupienė su mokyklos akordeonistu prof. Algiju Zaboru.

SKELBIMAI

Pinigai, siuntiniai, persikraustymas į Lietuvą per TRANSPAK (įstaiga „Drauge“ pastate). Darbo val. 9-5 kasdien, šėtd. 9-2. Tel. 1-773-838-1050.

Karaliaučiaus srities lietuviškų mokyklų parmai per Mažosios Lietuvos Lietuvių draugiją Čikagoje aukuoja: \$100 - Dalius Vasys. Po \$50 - Vytautas Dudėnas; Ieva Jankus; Jonas Kučinskas; Vytautas Mažeika; Eugenia Pakulis; Pijus Pažėronas. Po \$25 - Juozas ir Birutė Ališauskai; J.J. Ardy; Ilona Branauskas; Victor Chainas; Petras ir Dangolė Griganavičiai; Raimundas ir Danutė Korzonai; Mėta Linkus; Regina Taunys. Po \$20 - Jonas Bačanskas; Jonas J. Kaunas. \$10 - Kazimiera Čampienė. \$5 - Viktorija Paliulis. Dėkojame rėmėjams. „Karaliaučiaus krašto lietuvių“, 1394 Middleburg Ct., Naperville, IL. 60540-7011. (sk.)

Reklamavokite 773-585-9500

Amerikos Lietuvių radijas, vad. Anatolijus Šlutas — kiekvieną sekmadienį 7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903, adresas: 4459 S.Francisco, Chicago, IL 60632. (sk.)

Oak Lawn apyl. paroduodamas 2 mieg., 2 prausyklų butas (condominium) pirmame aukšte. Taip pat uždaromas garažas. Skambinti 708-246-6033. (sk.)

Akcijų, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime jums nuoširdžiai patarnaus, duodami komiso nuolaidą, Albinas Kurkulis, tel. 312-879-7750 arba jo sūnus Andrius Kurkulis, tel. 312-879-7751, dirbą su First Albany Corp. Čikagoje. Iš JAV ir Kanados skambinkite veltui: tel. 1-888-879-7730. (sk.)

ARAS ROOFING Arvydas Kiela Dengiame ir taisome visų rūšių stogus Tel. 630-257-0746 Skambinti po 6 v.v.



Balzeko lietuvių kultūros muziejaus Moterų gildijos pavasario pobūvio komitetas. Iš kairės: Sigita Barsenaite-Balzėkienė, Carol Jaster, pirm. Debbie Kerr, Irena Norbutienė, gildijos pirmininkė Eleonora Katauskienė. Popietė vyks šeštadienį, balandžio 24 d., 11:30 val. r. Union League Club patalpose (65 W. Jackson Blvd.).